

Έγγραφο Συστάσεων Πολιτικής

Για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής σε όλα τα επίπεδα ώστε να προσαρμόσουν τις πολιτικές και τις μεθόδους τους με στόχο τη διασφάλιση μιας αποτελεσματικής μετάβασης από την υποδοχή στην εκπαίδευση με παιδαγωγική ενσωμάτωση
Παραδοτέο 4.1

Με συγχρηματοδότηση από
το πρόγραμμα Erasmus+
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Αριθμός συμφωνίας:
621412-EPP-1-2020-1-SI-EPPKA3-IPI-SOC-IN

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	3
Οι Στόχοι του Έργου	3
Η Κοινοπραξία	3
Κύριες Δραστηριότητες και Παραδοτέα	3
Μεθοδολογία	7
Κενά Πολιτικής	9
Συστάσεις Πολιτικής	11
1. Ολιστική Προσέγγιση του Παιδιού/ Προσέγγιση που Ταιριάζει στις Ανάγκες και τις Ικανότητες του/της Μαθητή/Μαθήτριας	11
2. Υποστήριξη Εκπαιδευτικών	14
3. Επικοινωνία και Συνεργασία με τους Γονείς και την Κοινότητα	16
4. Κοινωνικο-συναισθηματικές Ανάγκες των Μαθητών/Μαθητριών και Αίσθηση του Ανήκειν και της Ισότητας	15
5. Ικανότητες των Εκπαιδευτικών	18
6. Εκπαιδευτικά Επιτεύγματα των Μαθητών/Μαθητριών και Γλωσσική Υποστήριξη	20
7. Διαπολιτισμική Εκπαίδευση	23
συμπέρασμα	26
Βιβλιογραφικές αναφορές	27
Ιστότοποι	31

Το παρόν έργο έχει χρηματοδοτηθεί με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή αυτού του εγγράφου δεν αποτελεί θεώρηση του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει μόνο τις απόψεις των δημιουργών και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτό. Αριθμός συμφωνίας: 621412-EPP-1-2020-1-SI-EPPKA3-IP1-SOC-IN

© 2022 Έργο PASSAGE

Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος. Κανένα τμήμα της παρούσας δημοσίευσης δεν επιτρέπεται να αναπαραχθεί, αντιγραφεί ή μεταδοθεί με οποιαδήποτε μορφή ή με οποιοδήποτε μέσο, ηλεκτρονικό ή μηχανικό, συμπεριλαμβανομένης φωτοαντιγραφής, εγγραφής ή οποιοδήποτε συστήματος αποθήκευσης και ανάκτησης πληροφοριών, χωρίς την άδεια των κατόχων των πνευματικών δικαιωμάτων. Το περιεχόμενο της παρούσας δημοσίευσης μπορεί να χρησιμοποιηθεί για εκπαιδευτικούς και άλλους μη εμπορικούς σκοπούς, υπό την προϋπόθεση ότι η χρήση αυτή συνοδεύεται από αναφορά στην πηγή προέλευσης.

Εισαγωγή

Με βάση την εφαρμογή, τις εμπειρίες και την αξιολόγηση των δράσεων και των αποτελεσμάτων του έργου PASSAGE, το παρόν έγγραφο Συστάσεων Πολιτικής καθιερώνει ένα σύνολο συστάσεων για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής σε όλα τα επίπεδα, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα νεοαφιχθέντα παιδιά με μεταναστευτική ή προσφυγική βιογραφία λαμβάνουν επαρκή υποστήριξη όταν εισέρχονται στη σχολική ζωή. Το παρόν έγγραφο στοχεύει στην υποστήριξη των υπεύθυνων χάραξης πολιτικής υψηλού επιπέδου και σχολικού επιπέδου για την προσαρμογή των πολιτικών και των μεθόδων που στοχεύουν στη διασφάλιση μιας αποτελεσματικής μετάβασης από την υποδοχή στην εκπαίδευση με παιδαγωγική ενσωμάτωση.

Το παρόν έγγραφο έχει γραφτεί από όλους τους εταίρους του έργου και υποβλήθηκε σε επιμέλεια από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου (CPI) που αποτελεί τον συντονιστή του Πακέτου Εργασιών 4 του έργου PASSAGE. Το Έγγραφο Συστάσεων Πολιτικής, το οποίο περιέχει τις βέλτιστες πρακτικές για την παιδαγωγική ενσωμάτωση στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, θα αντικατοπτρίζεται στις εθνικές, περιφερειακές και ευρωπαϊκές πολιτικές και οδηγίες.

Οι στόχοι του Έργου

Το έργο PASSAGE στοχεύει να αναπτύξει καινοτόμες και εξαιρετικά απαραίτητες λύσεις για να διασφαλίσει ότι τα νεοαφιχθέντα παιδιά με μεταναστευτική ή προσφυγική βιογραφία λαμβάνουν επαρκή υποστήριξη όταν εισέρχονται στη σχολική ζωή. Το PASSAGE επιδιώκει να προωθήσει τη συμπεριληπτική μάθηση και την ποιοτική εκπαίδευση για τους νεοαφιχθέντες μαθητές και τις νεοαφιχθείσες μαθήτριες από τα πρώτα στάδια της διαδικασίας ενσωμάτωσης, υιοθετώντας μια διπλή προσέγγιση που εστιάζει στα εξής: (1) στην παροχή των απαραίτητων εργαλείων και πόρων στους εκπαιδευτικούς που θα τους ενισχύσουν, προκειμένου να αντιμετωπίσουν πιο αποτελεσματικά τις συστηματικές παιδαγωγικές προκλήσεις και (2) στον σχεδιασμό και την προώθηση ενός «πρότυπου» προγράμματος, μέσω του οποίου οι σημερινοί/ές ή οι παλαιότεροι/ες μαθητές/μαθήτριες των τοπικών σχολείων μπορούν να υποστηρίξουν την επιτυχή ένταξη των νεοαφιχθέντων μαθητών και νεοαφιχθεισών μαθητριών.

Η Κοινοπραξία

Το έργο PASSAGE, που διεξάγεται από τον Ιανουάριο του 2021 έως τον Ιανουάριο του 2023, αποτελεί μια κοινή προσπάθεια 7 οργανισμών εταίρων, που εκπροσωπούν 6 χώρες της ΕΕ, συγκεκριμένα του Ljudska univerza Ptuj (LUP, Σλοβενία – συντονιστής), του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Κύπρου (Κύπρος), του CESIE (Ιταλία), του Sympлексis (Ελλάδα), του Κέντρου Κοινωνικής Καινοτομίας (CSI, Κύπρος), του Casa do Professor (Πορτογαλία) και του Jaunimo Karjeros Centras (JKC, Λιθουανία).

Κύριες Δραστηριότητες και Παραδοτέα

ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ ΤΩΝ ΥΠΑΡΧΟΥΣΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ

Η έρευνα τεκμηρίωσης και η πρωτογενής έρευνα του PASSAGE για τη χαρτογράφηση των υπάρχουσών αναγκών και πρακτικών σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο κατάφερε με επιτυχία να

αναλύσει την υφιστάμενη κατάσταση και να εντοπίσει τις βασικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα σχολικά συστήματα στην εκπαιδευτική ενσωμάτωση των νεοαφιχθέντων παιδιών με μεταναστευτική ή προσφυγική βιογραφία. Το αποτέλεσμα αυτής της εκτεταμένης έρευνας, βασισμένης στην υπάρχουσα βιβλιογραφία και σε συνεντεύξεις, ομάδες εστίασης, διαδικτυακές έρευνες που διεξήχθησαν με εκπαιδευτικούς, ενδιαφερόμενους φορείς και υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, δημοσιεύτηκε σε 6 Εθνικές Εκθέσεις. Κάθε εταίρος δημοσίευσε τη δική του Εθνική Συγκριτική Αξιολόγηση και την Ανάλυση Κενών / τη Συλλογή και την Ανάλυση Δεδομένων, εντοπίζοντας τα κενά και τα εμπόδια στις υπάρχουσες πολιτικές, τις βέλτιστες πρακτικές και τις παιδαγωγικές προσεγγίσεις σε κάθε συμμετέχουσα χώρα (Ιταλία, Πορτογαλία, Λιθουανία, Ελλάδα, Κύπρος και Σλοβενία).

Δημοσιεύτηκαν, επίσης, μια Έκθεση του Passage της ΕΕ και μια Διακρατική Έκθεση, που συνοψίζουν τη βιβλιογραφική ανασκόπηση των παιδαγωγικών μοντέλων και των διοικητικών δομών, τις πρακτικές για τη διασφάλιση της ενσωμάτωσης των παιδιών με μεταναστευτική βιογραφία που εισέρχονται σε ένα νέο σχολικό περιβάλλον και τα δεδομένα που συλλέχθηκαν από την έρευνα της ομάδας εστίασης. Οι εκθέσεις στοχεύουν να χρησιμεύσουν ως μια ολοκληρωμένη αναφορά στο επίπεδο της κατανόησης, της γνώσης και της ευαισθητοποίησης σε όλες τις συμμετέχουσες χώρες, σε θέματα που σχετίζονται με την εκπαιδευτική ενσωμάτωση των νεοαφιχθέντων μαθητών και νεοαφιχθεισών μαθητριών στην ΕΕ.

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Διαδικτυακό Πρόγραμμα Μαθημάτων για Εκπαιδευτικούς

Το διαδικτυακό πρόγραμμα μαθημάτων 4 ενοτήτων, με τίτλο «Πώς να υποδεχτώ μαθητές και μαθήτριες με μεταναστευτική ή προσφυγική βιογραφία στην τάξη μου», σχεδιάστηκε στο πλαίσιο του έργου PASSAGE και στοχεύει να υποστηρίξει τους εκπαιδευτικούς στην αντιμετώπιση της διαφορετικότητας, στη διαχείριση της διαπολιτισμικής επικοινωνίας, στην προώθηση της κοινωνικής συμπερίληψης και της συνεργασίας μεταξύ των μαθητών και των μαθητριών και της εκπαιδευτικής κοινότητας. Μέσα από μια σειρά από διάφορες πηγές και αποτελέσματα μελέτης, σύντομα βίντεο και αληθινές μαρτυρίες, δραστηριότητες και πρόσθετο υλικό, το πρόγραμμα μαθημάτων επιδιώκει να ενισχύσει τους εκπαιδευτικούς με παιδαγωγικές προσεγγίσεις που είναι χρήσιμες για να καλωσορίσουν και να ενσωματώσουν μαθητές και μαθήτριες με μεταναστευτική ή προσφυγική βιογραφία. Το διαδικτυακό πρόγραμμα μαθημάτων είναι ανοιχτό και διαθέσιμο στην ηλεκτρονική πλατφόρμα (Moodle) στις γλώσσες των εταίρων του PASSAGE, μέσω του [ιστότοπου του έργου](#).

Εκπαιδευτικό Εγχειρίδιο του Εργαστηρίου

Εκτός από το εκπαιδευτικό πρόγραμμα, σχεδιάστηκε επίσης ένα 12ωρο **εργαστήριο** με θέμα **«Συμβουλευτική καθοδήγηση και Πρότυπα»** από δύο Πορτογάλους εξειδικευμένους παιδαγωγούς, ώστε να μπορέσουν οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές και οι μαθήτριες να λειτουργήσουν ως πρότυπα στη διαδικασία ένταξης των νεοαφιχθέντων μαθητών και νεοαφιχθεισών μαθητριών με μεταναστευτική ή προσφυγική βιογραφία. Το μοντέλο καθοδήγησης του PASSAGE θα στοχεύει στην υποστήριξη της ενσωμάτωσης του νεοαφιχθέντος μαθητή και νεοαφιχθείσας μαθήτριας στο γλωσσικό πλαίσιο και στο σχολικό περιβάλλον, ενισχύοντας την προσωπική, διαπροσωπική και ακαδημαϊκή ανάπτυξή τους, προωθώντας παράλληλα τη φιλία, τον διαμοιρασμό και την πολιτισμική ανταλλαγή. Το Εκπαιδευτικό

Εγχειρίδιο του Εργαστηρίου είναι ελεύθερα διαθέσιμο στα αγγλικά και στις εθνικές γλώσσες των εταίρων (σλοβενικά, ελληνικά, ιταλικά, πορτογαλικά, λιθουανικά), μέσω της ενότητας των [πόρων](#) του ιστότοπου του έργου.

Πιλοτική Εφαρμογή

Προκειμένου να εκπαιδεύσουν το προσωπικό και την ηγεσία του σχολείου, ώστε να είναι σε θέση να προσφέρουν μια συμπεριληπτική εκπαίδευση και ένα περιβάλλον που προωθεί τη συμμετοχή, πρέπει να εκπαιδευτούν στο πώς να αξιολογούν την εκπαιδευτική διαδικασία και να βρίσκουν τα εμπόδια, καθώς και τις αλλαγές που πρέπει να πραγματοποιηθούν. Πρέπει, επίσης, να έχουν διαθέσιμους πόρους που θα τους καθοδηγήσουν και θα τους υποστηρίξουν σε αυτή τη διαδικασία. Το Πρωτόκολλο Παρέμβασης του PASSAGE επιχειρεί να αποτελέσει τον οδηγό για τους εταίρους και τα ιδρύματα που επιδιώκουν να προσφέρουν κατάρτιση στο εκπαιδευτικό προσωπικό σχετικά με τον τρόπο προώθησης της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης.

Το παρόν έγγραφο περιέχει τις κατευθυντήριες γραμμές και τα απαραίτητα εργαλεία υποστήριξης για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων ανάπτυξης, δοκιμών και τελειοποίησης των εκπαιδευτικών πόρων. Περιλαμβάνει λεπτομέρειες σχετικά με τη στρατηγική και το σχέδιο δράσης, που πρέπει να υιοθετήσουν όλοι οι εταίροι σχετικά με την ανάπτυξη των εκπαιδευτικών πόρων.

Το Πρωτόκολλο Παρέμβασης μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως οδηγός για τους εταίρους και τις εκπαιδευτικές αρχές. Προσφέρει απλά βήματα και μια διαδικασία που πρέπει να χρησιμοποιείται όταν επιδιώκονται αλλαγές στη σχολική κουλτούρα και καλύτερη ενσωμάτωση των μεταναστών μαθητών και μαθητριών. Με την καθοδήγηση που παρέχει αυτό το έγγραφο, οι επαγγελματίες της εκπαίδευσης θα μπορούν να μάθουν βήμα-βήμα ποιά είναι η πιο αποτελεσματική διαδικασία για την εισαγωγή ενός νέου σχεδίου που θα υιοθετηθεί από το προσωπικό του σχολείου και τους μαθητές και τις μαθήτριες, καθώς και πώς να προσελκύσουν τη συμμετοχή όλων στη διαδικασία.

ΕΡΓΑΛΕΙΟΘΗΚΗ

Η εργαλειοθήκη έχει σχεδιαστεί για τους σκοπούς του έργου PASSAGE. Έχει σχεδιαστεί για να βοηθήσει τους δασκάλους και τους διευθυντές των σχολείων να βελτιώσουν τις επαγγελματικές τους δεξιότητες στην κοινωνικά συμπεριληπτική εκπαίδευση. Θα είναι ιδιαίτερα πολύτιμο για τους επαγγελματίες που εργάζονται σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα που υποδέχονται νεοαφιχθέντες μαθητές και νεοαφιχθείσες μαθήτριες με μεταναστευτική ή προσφυγική βιογραφία, οι οποίοι στοχεύουν σε μια πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση των παιδιών και λαμβάνουν υπόψη το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού. Τα αποτελέσματα της ανάλυσης τεκμηρίωσης για την πρώτη φάση του έργου PASSAGE έδειξαν μοτίβα και καλές ή κακές πρακτικές για τη συμπερίληψη των παιδιών στα σύγχρονα εκπαιδευτικά συστήματα σε όλη την Ευρώπη. Η ανάλυση παρουσίασε πώς οι δάσκαλοι και οι διευθυντές των σχολείων τις περισσότερες φορές στερούνται την απαιτούμενη τεχνογνωσία και τους πόρους σχετικά με τον τρόπο αντιμετώπισης του ολοένα και πιο διαφορετικού και διαπολιτισμικού παιδαγωγικού περιβάλλοντος. Αυτή η εργαλειοθήκη στοχεύει να παρέχει καθοδήγηση και να αυξήσει την ικανότητα του σχολείου στη συμπεριληπτική μάθηση και την παιδαγωγική ενσωμάτωση, και υπογραμμίζει επτά διαστάσεις όπου οι δάσκαλοι και οι διευθυντές των σχολείων πρέπει να επικεντρωθούν περισσότερο, ώστε να μάθουν τι

μπορούν να κάνουν προκειμένου να βοηθήσουν τους νέους μαθητές και τις νέες μαθήτριες να ενσωματωθούν στις σχολικές τους κοινότητες.

Μεθοδολογία

Το CPI ακολούθησε μια συγκεκριμένη μεθοδολογία για τη συλλογή δεδομένων από όλους τους εταίρους κατά την περίοδο υλοποίησης, όπως περιγράφεται στη λεπτομερή περιγραφή του έργου. Πιο συγκεκριμένα κάθε εταίρος:

1. συγκέντρωσε ορισμένα κενά πολιτικής από τη χώρα του
2. συγκέντρωσε συστάσεις πολιτικής από εκπαιδευτικούς κατά την περίοδο υλοποίησης του έργου ☺ κάθε εταίρος εστίασε σε μία από τις επτά υποενότητες (1. Ολιστική προσέγγιση του παιδιού / Μια προσέγγιση που ταιριάζει στις ανάγκες και τις ικανότητες του μαθητή - *Ljudska Univerza Ptuj* 2. Υποστήριξη των εκπαιδευτικών – *CESIE* 3. Επικοινωνία και συνεργασία με γονείς και την κοινότητα – *Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου* 4. Κοινωνικές συναισθηματικές ανάγκες των μαθητών και μαθητριών και αίσθηση του ανήκειν και της ισότητας - *Jaunimo Karjeros Centras* 5. Ικανότητες των εκπαιδευτικών – *Symplexis* 6. Εκπαιδευτικά επιτεύγματα των μαθητών και γλωσσική υποστήριξη - *Casa do Professor* 7. Διαπολιτισμική εκπαίδευση - *Κέντρο Κοινωνικής Καινοτομίας*)
3. έχει δώσει ένα «Ερωτηματολόγιο σχετικά με τις συστάσεις των εκπαιδευτικών για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής» σε 15-20 εκπαιδευτικούς, ώστε να καταγράψει την πρακτική και την εμπειρία. Το Ερωτηματολόγιο ζητούσε από τους εκπαιδευτικούς να ταξινομήσουν πέντε δηλώσεις/συστάσεις στις επτά υποενότητες που αναφέρονται παραπάνω.

Επιπλέον, κατά τη διάρκεια μιας από τις εκδηλώσεις διάδοσης του έργου που διοργανώθηκε από το CSI CY και φιλοξενήθηκε στη Λευκωσία, στην Κύπρο στις 3 Οκτωβρίου 2022, έλαβε χώρα μια ομάδα εστίασης με έναν επιθεωρητή και τρεις υπεύθυνους χάραξης πολιτικής σχολικού επιπέδου, οι οποίοι συζήτησαν το ερώτημα «Τι είδος ενίσχυσης χρειάζονται οι εκπαιδευτικοί για να βοηθήσουν στην ενσωμάτωση και στη συμπεριληπτικότητα;».

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου, που είναι υπεύθυνο για το Πακέτο Εργασιών 4, αξιοποίησε αυτά τα δεδομένα από τους εταίρους του έργου και συνέγραψε το παρόν Έγγραφο Συστάσεων Πολιτικής. Προκειμένου να βοηθήσουμε τους αναγνώστες αυτού του έργου, χωρίσαμε τις Συστάσεις Πολιτικής κάθε υποενότητας σε δύο κατηγορίες: στις συστάσεις για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής υψηλού επιπέδου και στις συστάσεις για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής σχολικού επιπέδου. Αυτή η ταξινόμια βασίζεται στο [«έγγραφο πολιτικής για την ενσωμάτωση των μαθητών και μαθητριών με μεταναστευτική βιογραφία στο εκπαιδευτικό σύστημα της Κύπρου»](#), το οποίο αναφέρεται στο μακρο-, μεσο- και μικρο-επίπεδο της εκπαιδευτικής πολιτικής για τους μετανάστες μαθητές και τις μετανάστριες μαθήτριες. Το μακρο-επίπεδο αναφέρεται στην εκπαιδευτική πολιτική που εκφράζεται στην επίσημη πολιτική κάθε χώρας (υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής υψηλού επιπέδου), το μεσο-επίπεδο εστιάζει στο σχολείο και στην αλληλεπίδραση μεταξύ ατόμου και κοινωνίας στο σχολικό πλαίσιο (υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής σχολικού επιπέδου). Τέλος, το μικρο-επίπεδο αναφέρεται στη σχολική τάξη και στην αλληλεπίδραση και τις σχέσεις μεταξύ εκπαιδευτικών, μαθητών/μαθητριών και γονέων (αντανακλάται σε όλες τις συστάσεις) (NESSE, 2008).

Κενά Πολιτικής

Κατά την υλοποίηση των δραστηριοτήτων του έργου οι εκπαιδευτικοί ανέφεραν κενά πολιτικής, τα οποία λειτουργούν αρνητικά για την ενσωμάτωση και τη συμπερίληψη των παιδιών με μεταναστευτική ή προσφυγική βιογραφία. Σε αυτό το κεφάλαιο, συγκεντρώσαμε, οργανώσαμε και παρουσιάζουμε αυτά τα κενά πολιτικής.

Σημαντικές σημειώσεις: (1) Ο κατάλογος των κενών πολιτικής δεν έχει εξαντληθεί και (2) κάθε κενό πολιτικής που αναφέρεται δεν ισχύει απαραίτητα για όλες τις χώρες εταίρους.

Η περίοδος προετοιμασίας για τα νεοαφιχθέντα παιδιά και τους πρόσφυγες δεν είναι αρκετή.

Οι εκπαιδευτικοί θα προτιμούσαν περισσότερο την «ελβετική» προσέγγιση που περιλαμβάνει 1 χρόνο εισαγωγής ή προετοιμασίας. Αυτό το χρονικό πλαίσιο θα πρέπει να δαπανηθεί μόνο για την κατάκτηση γλωσσικών δεξιοτήτων και τη γνωριμία με τον πολιτισμό της χώρας υποδοχής.

Παρωχημένες Εθνικές Κατευθυντήριες Γραμμές. Οι εκπαιδευτικοί θα προτιμούσαν να έχουν νέες και επικαιροποιημένες κατευθυντήριες γραμμές για την ενσωμάτωση των νεοαφιχθέντων παιδιών στην τάξη. Οι υπάρχουσες είναι παρωχημένες. Αυτές οι κατευθυντήριες γραμμές θα πρέπει να βασίζονται στην υφιστάμενη κατάσταση και στο προφίλ των παιδιών που φτάνουν στις χώρες υποδοχής. Συγκεντρώνονται και παρουσιάζονται νέες και καινοτόμες προσεγγίσεις με σαφή τρόπο.

Έλλειψη προσαρμοσμένου σχολικού υλικού για την ενσωμάτωση των νεοαφιχθέντων παιδιών και των προσφύγων. Έλλειψη καινοτόμων εργαλείων και εγχειριδίων προσαρμοσμένων για την ενσωμάτωση των νεοαφιχθέντων παιδιών και των προσφύγων στις τάξεις. Υπάρχουν μόνο μερικά βασικά έγγραφα που χρησιμεύουν ως κατευθυντήριες γραμμές, αλλά όχι για το συγκεκριμένο μάθημα που διδάσκεται (για παράδειγμα, εγχειρίδιο για μια επιστήμη όπως η Βιολογία, η Χημεία κ.λπ.).

Έλλειψη κατάρτισης για τους εκπαιδευτικούς. Προκειμένου να μπορέσουν να εκπληρώσουν τον ρόλο τους, οι εκπαιδευτικοί πρέπει να προσαρμόσουν τις μεθόδους διδασκαλίας, τα εργαλεία και τους πόρους τους σύμφωνα με τις ανάγκες και τη βιογραφία των νεοαφιχθέντων μαθητών και νεοαφιχθεισών μαθητριών. Ωστόσο, αυτά σπάνια παρέχονται από τα σχολεία και, επομένως, εναπόκειται στους εκπαιδευτικούς να τα βρουν μέσω αναζήτησης στο διαδίκτυο, μέσω παρακολούθησης σεμιναρίων που προσφέρονται από τον ιδιωτικό τομέα ή μέσω προσωπικής εμπειρίας. Επίσης, οι περισσότεροι από τους συμμετέχοντες στην ομάδα εστίασης του PASSAGE δήλωσαν ότι οι γνώσεις που απέκτησαν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους ήταν ανεπαρκείς και ότι απαιτείται πρόσθετη κατάρτιση για να εφοδιαστούν με νέες και καινοτόμες ιδέες και γνώσεις. Οι εκπαιδευτικοί υποστήριξαν ότι θα ήταν χρήσιμο εάν σε κάθε σχολείο πραγματοποιούνταν προγράμματα κατάρτισης, όπως τα Εργαστήρια του Passage, για όλους και όχι μόνο για εκείνους που τα παρακολουθούν με δική τους πρωτοβουλία.

Τοποθέτηση ενός παιδιού σε μια συγκεκριμένη τάξη/επίπεδο με βάση την ηλικία του και όχι το επίπεδο των δεξιοτήτων του. Ένα από τα πιο σημαντικά προβλήματα για τους εκπαιδευτικούς είναι ότι τα νεοαφιχθέντα παιδιά τοποθετούνται σε μια τάξη με βάση την ηλικία τους και όχι το επίπεδο των δεξιοτήτων/γνώσεων που έχουν τη δεδομένη στιγμή. Σε ορισμένα σχολικά μαθήματα, το επίπεδο της

υπάρχουσας γνώσης δεν είναι συγκρίσιμο με τα σχολεία/τη χώρα υποδοχής και αυτό αποτελεί μια μεγάλη πρόκληση για έναν εκπαιδευτικό.

Τα εκπαιδευτικά προγράμματα για τα παιδιά των μεταναστών ή των προσφύγων λειτουργούν κυρίως στην ηπειρωτική χώρα, αφήνοντας με αυτόν τον τρόπο πολλά παιδιά σε κέντρα υποδοχής στα νησιά και στην επαρχία χωρίς εκπαίδευση.

Απουσία συστηματικής και συνεπούς προσέγγισης για την ενσωμάτωση στο σχολικό σύστημα και την εκμάθηση γλωσσών από τα νεοαφιχθέντα παιδιά με μεταναστευτική ή προσφυγική βιογραφία. Συνεπώς, σχετικές υπηρεσίες, όπως για παράδειγμα η εκμάθηση γλωσσών, παρέχονται ad hoc, από δημοτικές και εθνικές αρχές, καθώς και από διεθνείς οργανισμούς και ΜΚΟ, οι οποίες ωστόσο δηλώνουν ότι οι προτάσεις τους σπάνια εισακούγονται από τις αρχές. Σε άλλες περιπτώσεις, η τάξη έχει μεγάλο αριθμό μαθητών/μαθητριών και δεν χωρίζεται σε μικρότερες ομάδες, ενώ εφαρμόζεται ανεπαρκής αριθμός ωρών εκμάθησης γλωσσών.

Τα περισσότερα προγράμματα μη τυπικής εκπαίδευσης χρηματοδοτούνται από χορηγούς, επομένως, εφαρμόζονται μόνο για περιορισμένο χρονικό διάστημα. Οι υπηρεσίες και τα προγράμματα που προσφέρει ο τρίτος τομέας, συνήθως, επιδοτούνται ή χρηματοδοτούνται από χορηγούς και ως εκ τούτου προσφέρουν μόνο βραχυπρόθεσμες λύσεις. Κατά συνέπεια, εντείνεται το ζήτημα της έλλειψης συνεπούς στρατηγικής ενσωμάτωσης.

Έλλειψη προσεγγίσεων παιδαγωγικής ενσωμάτωσης από κάτω προς τα πάνω (bottom-up). Αν και οι προτάσεις των εκπαιδευτικών εισακούγονται, συνήθως, από τις διοικήσεις των σχολείων, η προσέγγιση από πάνω προς τα κάτω (top-down) του κράτους, όσον αφορά τον καθορισμό στρατηγικής, εμποδίζει αυτές τις προτάσεις να φτάσουν στα υψηλότερα επίπεδα της διοίκησης. Αυτό σημαίνει ότι δεν λαμβάνεται υπόψη πολύτιμη ανατροφοδότηση και προτάσεις από άτομα που δραστηριοποιούνται στον τομέα, όπως οι εκπαιδευτικοί, και έχουν καθημερινή επαφή με τα νεοαφιχθέντα παιδιά με μεταναστευτική βιογραφία.

Συστάσεις Πολιτικής

1. Ολιστική Προσέγγιση του Παιδιού/ Προσέγγιση που Ταιριάζει στις Ανάγκες και τις Ικανότητες του/της Μαθητή/Μαθήτριας

ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΙ: DAVID RIHTARIČ, LJUDSKA UNIVERZA PTUJ

Για τους εκπαιδευτικούς είναι ιδιαίτερως σημαντική η δημιουργία ενός σχολικού περιβάλλοντος, το οποίο είναι σωματικά και συναισθηματικά ασφαλές, και παράλληλα παρέχει προκλήσεις και φροντίδα για τα παιδιά και υποστηρίζεται από εξειδικευμένους ενήλικες. Επομένως, η ολιστική προσέγγιση του παιδιού βρίσκεται στο μυαλό τους, καθώς το 91% των ερωτηθέντων εκπαιδευτικών χαρακτήρισε αυτές τις πτυχές της ολιστικής προσέγγισης του παιδιού ως πολύ σημαντικές για αυτούς και κανένας δεν τις χαρακτήρισε ως καθόλου σημαντικές. Οι εκπαιδευτικοί γνωρίζουν τις ανάγκες των σημερινών μαθητών/μαθητριών και τις καλλιεργούν με τον σωστό τρόπο μέσω της εξατομικευμένης μάθησης.

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥΣ ΧΑΡΑΞΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΥΨΗΛΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ

Αναγνώριση της ολιστικής προσέγγισης του παιδιού ως μέρος του ευρωπαϊκού πλαισίου για την προώθηση της ευημερίας των παιδιών

Η ολιστική προσέγγιση του παιδιού υιοθετείται σε πολλές χώρες της Βόρειας Αμερικής και αποτελεί μέρος του προγράμματος μαθημάτων τους. Ως εκ τούτου, θα μπορούσε να αποτελέσει μέρος των εθνικών κατευθυντήριων γραμμών και να εφαρμοστεί στις σχολικές εργασίες για τον εμπλουτισμό του σχολικού περιβάλλοντος.

Προώθηση πρωτοβουλιών για την παιδοκεντρική προσέγγιση και τις ικανότητες των εκπαιδευτικών μέσω διεθνούς συνεργασίας

Θα ήταν πολύ χρήσιμο εάν οι εκπαιδευτικοί παρακολουθούσαν ευρωπαϊκές συζητήσεις στρογγυλής τραπέζης και άλλες συγκεντρώσεις εκπαιδευτικών που εργάζονται με παιδιά με μεταναστευτική ή προσφυγική βιογραφία. Η συνεργασία σε ευρωπαϊκό επίπεδο καθίσταται ολοένα και πιο σημαντική· επομένως, όλες οι πλευρές μπορούν να επωφεληθούν από αυτό. Η μεγαλύτερη έμφαση σε αυτό το θέμα θα μπορούσε να συμβάλει στην καθιέρωση της ολιστικής προσέγγισης του παιδιού σε διεθνές επίπεδο.

Ανακατανομή των ευρωπαϊκών κονδυλίων στον τομέα της εκπαίδευσης

Θα πρέπει να διατεθούν περισσότερα κονδύλια σε εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, οι οποίοι συμμετέχουν στην ενσωμάτωση των νεοαφιχθέντων μαθητών και νεοαφιχθεισών μαθητριών. Τα εθνικά σχολικά συστήματα χρειάζονται νέες καινοτόμες προσεγγίσεις,

όπως η ολιστική προσέγγιση του παιδιού, η οποία θα παρέχει στους εκπαιδευτικούς τις απαραίτητες δεξιότητες για την εγγραφή των παιδιών με μεταναστευτική ή προσφυγική βιογραφία με πιο αποτελεσματικό τρόπο. Ευρωπαϊκές κατευθυντήριες γραμμές και πιλοτικό πρόγραμμα ενός έτους για τον τρόπο υιοθέτησης της ολιστικής προσέγγισης του παιδιού. Χρειάζεται περισσότερη επεξεργασία από τις ευρωπαϊκές χώρες που έχουν ήδη δημιουργήσει ένα πλαίσιο στο οποίο εφαρμόζεται η ολιστική προσέγγιση του παιδιού στα σχολικά προγράμματα μαθημάτων. Ένα πιλοτικό πρόγραμμα ενός έτους θα μπορούσε να είναι χρήσιμο για τα σχολεία και μετά από αυτήν την περίοδο το σχολείο θα μπορούσε να το αξιολογήσει και να αποφασίσει εάν η προσέγγιση λειτουργεί για το περιβάλλον του. Εκστρατείες ευαισθητοποίησης για την ολιστική προσέγγιση του παιδιού.

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥΣ ΧΑΡΑΞΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ

Οι διευθυντές θα πρέπει να προωθούν μια ολιστική προσέγγιση του παιδιού στους εκπαιδευτικούς, ώστε να εμπλουτίσουν τη σχολική τους προσέγγιση

Ανεξάρτητα από τους εθνικούς κανονισμούς και νόμους, οι διευθυντές θα μπορούσαν να προωθήσουν την ολιστική προσέγγιση του παιδιού στο σχολείο τους. Ωστόσο, είναι επίσης αλήθεια ότι οι εκπαιδευτικοί χρησιμοποιούν ήδη ορισμένες πτυχές των πέντε αρχών της ολιστικής προσέγγισης του παιδιού που αναπτύχθηκε από το ASCD. Κάτι που επιβεβαιώνει ότι αυτή η προσέγγιση είναι πραγματικά αποτελεσματική, καθώς αποτελεί ήδη μέρος της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Ενθάρρυνση των εκπαιδευτικών να συμμετάσχουν σε διεθνή προγράμματα που βασίζονται στην ολιστική προσέγγιση του παιδιού

Οι ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες και έργα είναι ένας ιδιαίτερα αποτελεσματικός τρόπος για να αποκτήσει ένα άτομο τις απαραίτητες δεξιότητες και μια ευρύτερη εικόνα της διεθνούς συνεργασίας. Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής σχολικού επιπέδου θα πρέπει να ενθαρρύνουν τους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων να επενδύσουν περισσότερα κονδύλια στην εκπαίδευση και σε πολιτικές που σχετίζονται με το σχολείο και περιλαμβάνουν μια ολιστική προσέγγιση του παιδιού. Οι διευθυντές θα μπορούσαν να σχηματίσουν μια μικρότερη ομάδα εκπαιδευτικών και σχολικού προσωπικού που θα μπορούσε να συντάξει προτάσεις και να υποβάλει αίτηση για διάφορα προγράμματα.

Απόκτηση νέων δεξιοτήτων για την υιοθέτηση της ολιστικής προσέγγισης του παιδιού σε σχολικό επίπεδο

Το προσωπικό του σχολείου θα μπορούσε να αρχίσει να παρακολουθεί πρόσθετα προγράμματα κατάρτισης για το πώς να υιοθετήσει την ολιστική προσέγγιση του παιδιού. Αυτά τα μαθήματα θα πρέπει

να αποτελούν μέρος των επίσημων ωρών εργασίας, καθώς πολλοί εκπαιδευτικοί εξέφρασαν την ανάγκη για μια τέτοια κατάρτιση, αλλά δεν έχουν χρόνο για να συμμετέχουν. Χρήση καινοτόμων εργαλείων και προσεγγίσεων από διεθνή έργα. Υπάρχουν πολλά καλά ανεπτυγμένα έργα, εργαλεία και καινοτόμες προσεγγίσεις, αλλά μερικές φορές παραβλέπονται. Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής του σχολείου θα πρέπει να σκεφτούν πώς να συγκεντρώσουν αυτές τις πληροφορίες και πώς να τις παρουσιάσουν και να τις συμπεριλάβουν στην καθημερινή τους εργασία. Υπάρχουν, επίσης, πολλές μη κυβερνητικές οργανώσεις που χρησιμοποιούν την ολιστική προσέγγιση του παιδιού για τα νεοαφιχθέντα παιδιά.

Προσαρμογή της πολυτομεακής προσέγγισης που θα περιλαμβάνει όλους τους επαγγελματίες του σχολείου

Τα σχολεία θα μπορούσαν να σχηματίσουν μια μικρότερη ομάδα προσωπικού με διαφορετική τεχνογνωσία, ώστε να βοηθήσουν τα νεοαφιχθέντα παιδιά. Αυτή η ομάδα επαγγελματιών θα μπορούσε να λάβει πρόσθετη κατάρτιση για το πώς να υιοθετήσει την ολιστική προσέγγιση του παιδιού και να την προσαρμόσει στις συγκεκριμένες ανάγκες του. Αυτό θα τους επιτρέψει να αντιμετωπίζουν κάθε νεοαφιχθέντα μαθητή και νεοαφιχθείσα μαθήτρια εξατομικευμένα, προκειμένου να τους βοηθήσουν και να τους υποστηρίξουν στους τομείς που χρειάζονται περισσότερο.

2. Υποστήριξη Εκπαιδευτικών

ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΣ: [ΟΝΟΜΑ, ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ]

Η υποστήριξη των εκπαιδευτικών στο εκπαιδευτικό σύστημα αποτελεί ένα κρίσιμο στοιχείο για τη δημιουργία συμπεριληπτικών σχολείων, όπου ενθαρρύνεται και χαρτογραφείται η διαφορετικότητα και εξαλείφονται τα εμπόδια μάθησης και συμμετοχής: από αυτή την άποψη, οι εκπαιδευτικοί θεωρούνται ως παράγοντες αλλαγής, ανταλλαγής αξιών, γνώσης και συμπεριφορών που επιτρέπουν σε κάθε μαθητή/μαθήτρια να πετύχει.

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥΣ ΧΑΡΑΞΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΥΨΗΛΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ

Πρώθηση ευκαιριών κατάρτισης και μάθησης για τους εκπαιδευτικούς

Είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι υπάρχουν προγράμματα συνεχούς κατάρτισης εκπαιδευτικών σε θεσμικό επίπεδο για να ενισχύσουν τους εκπαιδευτικούς ως παράγοντες αλλαγής, να τους παράσχουν τις απαραίτητες τεχνικές δεξιότητες, τις πληροφορίες και τις γνώσεις, ώστε να εντοπίσουν αποτελεσματικά τις προηγούμενες εμπειρίες και δεξιότητες των μαθητών/μαθητριών. Μέσω των ευκαιριών διδασκαλίας και μάθησης, οι εκπαιδευτικοί παρακινούνται και ενισχύονται προκειμένου να εντοπίζουν καλύτερα τις ανάγκες των μαθητών/μαθητριών και, κατά συνέπεια, να προσαρμόζουν τις λύσεις, με την υποστήριξη ολόκληρης της σχολικής κοινότητας. Τα προγράμματα κατάρτισης θα μπορούσαν να οργανωθούν εσωτερικά, μέσα στο σχολείο ή ευρύτερα, μεταξύ διαφορετικών σχολείων. Θα μπορούσαν να αναγνωριστούν μέσω ενός συστήματος πιστοποίησης.

Δημιουργία διεθνούς και εθνικού δικτύου για τη συμπερίληψη στα σχολεία

Είναι επίσης σημαντικό, για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής που εργάζονται σε τοπικό, εθνικό ή διεθνές επίπεδο, να γνωρίζουν τους διαφορετικούς «συμμάχους», που εργάζονται εκτός των σχολείων. Ως εκ τούτου, συνιστάται η χαρτογράφηση εξωτερικών ιδρυμάτων, οργανισμών ή ενδιαφερομένων μερών που μπορούν να αναλάβουν συγκεκριμένες δεσμεύσεις και να βοηθήσουν στη δημιουργία περισσότερο συμπεριληπτικών σχολείων. Υπάρχουν πολλές ευκαιρίες και έργα που στοχεύουν στη δημιουργία μιας συμπεριληπτικής κοινωνίας, ξεκινώντας από τα σχολεία.

Πρώθηση της εφαρμογής μιας ολιστικής προσέγγισης του σχολείου

Μια ολιστική προσέγγιση του σχολείου περιλαμβάνει όλους όσους αποτελούν μέρος ενός σχολείου, συμπεριλαμβανομένων των διευθυντών, των εκπαιδευτικών, του προσωπικού του σχολείου και των οικογενειών των μαθητών/μαθητριών. Η εφαρμογή μιας ολιστικής προσέγγισης του σχολείου σημαίνει τη συνεργασία με όλα τα εμπλεκόμενα μέρη, τα οποία θα έχουν τις δικές τους ευθύνες και δεσμεύσεις.

Ακολουθώντας μια συνεργατική προσέγγιση και δημιουργώντας ανοιχτούς χώρους για συζήτηση, ολόκληρη η σχολική κοινότητα μπορεί να έχει την ευκαιρία να μοιραστεί ανάγκες και ιδέες για λύσεις. Ειδικότερα, η δυνατότητα συμμετοχής των οικογενειών/εκπαιδευτών και η δυνατότητα να συμμετέχουν ενεργά στη διαδικασία ενσωμάτωσης είναι μια αποτελεσματική μέθοδος για καλύτερη ενσωμάτωση και παρέχει αποτελεσματική υποστήριξη στους εκπαιδευτικούς.

Πρώθηση και δημιουργία χώρων για συζήτηση για τους εκπαιδευτικούς

Θα πρέπει να ενθαρρύνονται οι χώροι για συζήτηση σε διάφορα στάδια. Μέσω της ανταλλαγής μεταξύ των εκπαιδευτικών, σε κάθε σχολείο, καθώς και της συνεργασίας μεταξύ των σχολείων σε τοπικό, εθνικό, ακόμη και διεθνές επίπεδο, οι εκπαιδευτικοί θα ενισχυθούν περισσότερο προκειμένου να πλαισιώσουν καλύτερα κάθε τάξη/σχολικό περιβάλλον και να δημιουργήσουν αποτελεσματικές στρατηγικές για την επιδίωξη της συμπερίληψης. Οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν, επίσης, να ωφεληθούν από το να αφιερώνουν περισσότερο χρόνο σε συναντήσεις γονέων και οικογενειών, ώστε να βελτιώσουν την συμπερίληψη.

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥΣ ΧΑΡΑΞΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ

Δημιουργία μιας σχολικής στρατηγικής για τη συμπερίληψη, η οποία θα περιλαμβάνει ολόκληρη τη σχολική κοινότητα

Οι διευθυντές του σχολείου, το προσωπικό και οι οικογένειες θα πρέπει να συνεργαστούν για να καθορίσουν μια κατάλληλη στρατηγική που θα υιοθετήσει το σχολείο ώστε να διασφαλίσει τη συμπερίληψη. Η στρατηγική θα ωφελήσει όλους/ες τους/τις μαθητές/μαθήτριες: θα τους επιτρέψει να αισθάνονται ασφάλεια, αποδοχή, σεβασμό και αυτοπεποίθηση στην προσέγγιση της μάθησης, επειδή οι ανάγκες τους θα εισακούγονται και θα αντιμετωπίζονται. Επιπλέον, θα δώσει τη δυνατότητα να δημιουργηθεί ένα συμπεριληπτικό περιβάλλον, επιτρέποντας σε όλες τις τάξεις να γίνουν ένας ασφαλής και υγιής χώρος μάθησης, όπου οι μαθητές/μαθήτριες έχουν ίση πρόσβαση στις εκπαιδευτικές εμπειρίες και μοιράζονται την αίσθηση της κοινότητας. Οι μαθητές/μαθήτριες που επωφελούνται από τις εξατομικευμένες προσεγγίσεις, στρατηγικές και εργαλεία έχουν περισσότερα κίνητρα να μάθουν, να πιστεύουν στην ικανότητά τους να μαθαίνουν και γενικά να ενισχύονται ως άνθρωποι.

Δημιουργία μιας θέσης Δασκάλου Εκπαιδευτικής Υποστήριξης ή Εκπαιδευτικού Βοηθού

Το άτομο με τον νέο ρόλο θα μπορούσε να προσφέρει επιπλέον χρόνο όχι μόνο για να βοηθήσει τους/τις μαθητές/μαθήτριες στην τάξη, στο πλαίσιο των σχολικών δραστηριοτήτων, αλλά και να επικεντρωθεί σε μη τυπικές δραστηριότητες ή να παράσχει ατομική βοήθεια για την προσέλκυση συμμετοχής στις εκδηλώσεις της τάξης. Ο Εκπαιδευτικός Βοηθός μπορεί επίσης να έχει τη δυνατότητα να διατηρεί συνεχή άμεση επικοινωνία με τις οικογένειες των μαθητών/μαθητριών.

Δημιουργία ενός Σχεδίου Επικοινωνίας ειδικά για την συμπερίληψη

Όταν ένα σχολείο υιοθετεί μια στρατηγική για την αντιμετώπιση της συμπερίληψης με συνεργατικό τρόπο, χρειάζεται επίσης να αναπτύξει μια στρατηγική επικοινωνίας μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών. Αυτό θα μπορούσε να περιλαμβάνει εργαλεία και συμβουλές σχετικά με τον προγραμματισμό του χρόνου και τα θέματα που θα συζητηθούν, κατευθυντήριες γραμμές για τους διαύλους επικοινωνίας που είναι διαθέσιμοι στο σχολείο σε διαφορετικά επίπεδα, συμπεριλαμβανομένων των οικογενειών και/ή των εκπαιδευτικών, καθώς και ένα σύστημα συλλογής ανατροφοδότησης και συστάσεων.

Χαρτογράφηση των συμμάχων σε τοπικό επίπεδο

Οι εκπαιδευτικοί που είναι υπεύθυνοι για την συμπερίληψη των νεοαφιχθέντων μαθητών και νεοαφιχθεισών μαθητριών με μεταναστευτική βιογραφία, καθώς και ολόκληρη η σχολική κοινότητα, θα επωφεληθούν από μια χαρτογράφηση των υπαρχουσών εξωτερικών υπηρεσιών που εργάζονται για το θέμα σε τοπικό επίπεδο. Αυτός ο χάρτης θα μπορούσε να είναι ένας κατάλογος των οργανισμών και των υπηρεσιών που παρέχουν υποστήριξη σε κοινότητες μεταναστών, για παράδειγμα, όπως προγράμματα μαθημάτων εκμάθησης γλωσσών.

Υποστήριξη των ευκαιριών επαγγελματικής εξέλιξης

Οι εκπαιδευτικοί βρίσκονται στην πρώτη γραμμή όσον αφορά την υποστήριξη της ενσωμάτωσης των μαθητών/μαθητριών με μεταναστευτική βιογραφία στα σχολεία. Αυτοί πιθανότατα θα αναλάβουν το μεγαλύτερο μέρος των καθημερινών προσπαθειών για την προώθηση της διαφορετικότητας στην τάξη. Τα σχολεία θα πρέπει να προσφέρουν πόρους επαγγελματικής ανάπτυξης για να βοηθήσουν τους εκπαιδευτικούς να ανταποκριθούν αποτελεσματικά στις προκλήσεις και τις ευκαιρίες.

3. Επικοινωνία και Συνεργασία με τους Γονείς και την Κοινότητα

ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΙ: ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΑΒΒΑ, PHD, ΜΑΡΙΑ ΠΙΤΖΙΟΛΗ, MA

Η συμμετοχή των γονέων, τόσο στο σπίτι, όσο και στο σχολείο, μπορεί να μεταφραστεί σε μακροχρόνια οφέλη για τα παιδιά από την πρώιμη παιδική ηλικία έως την ενήλικη ζωή. Η συμμετοχή των γονέων στη μάθηση των παιδιών συνδέεται στενά με την κοινωνικο-συναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών, τη μεταγενέστερη ικανότητα ανάγνωσης και την ακαδημαϊκή επιτυχία, τη συμμετοχή των μαθητών/μαθητριών και την απόλαυση του διαβάσματος, την ολοκλήρωση του Λυκείου, καθώς και την προσαρμογή στην κοινωνία. Η περιβάλλουσα κοινότητα διαδραματίζει, επίσης, σημαντικό ρόλο στην εκπαίδευση των παιδιών και, συχνά, λειτουργεί ως πρόσθετη υποστήριξη στους γονείς με τη δημιουργία ασφαλών γειτονιών και ενός υγιούς περιβάλλοντος μάθησης για τα παιδιά τους.

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥΣ ΧΑΡΑΞΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΥΨΗΛΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ

Ενίσχυση της επικοινωνίας και της συνεργασίας μεταξύ σχολείων, γονέων και κοινοτήτων για την προώθηση της ισότητας στην εκπαίδευση

Θα πρέπει να σχεδιαστούν συγκεκριμένες πολιτικές για να διασφαλιστεί ότι τα σχολεία έχουν την ικανότητα να προσελκύουν τη συμμετοχή των γονέων με τρόπους που είναι ουσιαστικοί και υποστηρίζουν τα επιτεύγματα των παιδιών τους. Οι πιθανές επιλογές πολιτικής περιλαμβάνουν την παροχή πληροφοριών στις κύριες γλώσσες των μεταναστών και τη διάδοση πληροφοριών μέσω διαδικτυακής πύλης, καθώς και με διά ζώσης συμβουλευτική· τη θέσπιση συντονιστών που αποτελούν τον σύνδεσμο μεταξύ σπιτιού και σχολείου για τη διευκόλυνση της επαφής μεταξύ των εκπαιδευτικών, των οικογενειών και των κοινοτήτων· τη διασφάλιση ότι τα σχολεία αναπτύσσουν σχέδια για τη συμμετοχή των γονέων· και την παροχή κατάρτισης για τους εκπαιδευτικούς και τους διευθυντές των σχολείων, σχετικά με τη δημιουργία συνεργασιών με τους γονείς και τις κοινότητες. Τα σχολικά συμβούλια πρέπει, επίσης, να επενδύσουν περισσότερο για να πραγματοποιήσουν αποτελεσματικές συνεργασίες με όλους τους γονείς.

Ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ κοινότητας, γονέων, τοπικών αρχών, οργανισμών, εθελοντών, κοινωνικών λειτουργών, ψυχολόγων

Θα πρέπει να παρασχεθεί η ευκαιρία στους μετανάστες γονείς να παρακολουθήσουν απογευματινά μαθήματα εκμάθησης γλωσσών στο ίδιο σχολείο που φοιτούν τα παιδιά τους το πρωί. Η πρόσθετη παροχή γλωσσικής εκπαίδευσης/έκθεσης και άλλου είδους εκπαιδευτική υποστήριξη μπορεί να παρασχεθεί μέσω μη τυπικής και άτυπης μάθησης. Οι εξωτερικοί εταίροι μπορούν να διαδραματίσουν ζωτικό ρόλο στην παροχή σχετικών υπηρεσιών και θα πρέπει να είναι πιο συστηματικοί. Ωστόσο, συνιστάται ένας σαφής ορισμός των ρόλων και των καθηκόντων για την αποφυγή συγκρουσιακών εκπαιδευτικών περιβαλλόντων για τους/τις μαθητές/μαθήτριες. Οι εξωτερικοί εταίροι έχουν μερικές φορές ευκολότερη πρόσβαση στους κηδεμόνες και τις οικογένειες των μεταναστών, κάτι που μπορεί να είναι απαραίτητο για την εξασφάλιση αποτελεσματικής εκπαιδευτικής υποστήριξης. Είναι ζωτικής σημασίας ο εντοπισμός και η συνεργασία με μια σειρά τοπικών ενδιαφερόμενων μερών ανάλογα με τις τοπικές ιδιαιτερότητες. Οι εξωτερικοί εταίροι μπορεί να είναι κοινωνικοί λειτουργοί, υπηρεσίες και οργανώσεις νεολαίας, ψυχολόγοι, θεραπευτές (λόγου και γλώσσας), υπηρεσίες παιδικής προστασίας, διαπολιτισμικοί διαμεσολαβητές, ενώσεις μεταναστών, ΜΚΟ και άλλοι οργανισμοί από τον αθλητισμό, τον πολιτισμό, το περιβάλλον και άλλους τομείς, αλλά και τοπικές επιχειρήσεις.

Ενίσχυση των συνεργασιών με άλλους τομείς για να διασφαλιστεί η ευημερία των μαθητών/μαθητριών σε έναν ψηφιακό κόσμο

Η διασφάλιση της ευημερίας των μαθητών/μαθητριών σε έναν ψηφιακό κόσμο σημαίνει ότι τα σχολεία αναμένεται όλο και περισσότερο να συνεργάζονται με άλλους παράγοντες. Αυτοί περιλαμβάνουν τους γονείς και τις οικογένειες, αλλά και τους επαγγελματίες υγείας, τους ψυχολόγους και τις αρχές επιβολής του νόμου. Όλο και περισσότερο, περιλαμβάνουν επίσης ειδικούς σε θέματα τεχνολογίας (digital

experts), επαγγελματίες ασφάλειας στον κυβερνοχώρο και προγραμματιστές. Η ανάπτυξη και η διατήρηση συνεργασιών με ένα τόσο ποικίλο σύνολο παραγόντων, μερικοί από τους οποίους (για παράδειγμα εκείνοι από τον ιδιωτικό τομέα) έχουν διαφορετικούς στόχους και επιδιώξεις, αποτελεί μια πολύπλοκη πρόκληση. Αν και ιστορικά οι συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα ήταν περιορισμένες σε πολλά συστήματα, η ταχύτητα αλλαγής της ψηφιακής τεχνολογίας καθιστά επιτακτική τη σύνδεση με την τεχνογνωσία του κλάδου (η πλειονότητα της οποίας συγκεντρώνεται σε ιδιωτικές εταιρείες τεχνολογίας).

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥΣ ΧΑΡΑΞΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ

Παρότρυνση της καλής αμφίδρομης επικοινωνίας

Το σχολείο θα πρέπει να ενθαρρύνει την καλή αμφίδρομη επικοινωνία μεταξύ των οικογενειών και των σχολείων που είναι απαραίτητη για την επιτυχία των μαθητών/μαθητριών. Αυτές οι συναντήσεις θα πρέπει να υποστηρίζονται από μεταφραστές και/ή πολιτισμικά καταρτισμένους κοινωνικούς λειτουργούς. Δεν αποτελεί έκπληξη το γεγονός ότι η έρευνα δείχνει πως όσο περισσότεροι γονείς και εκπαιδευτικοί μοιράζονται σχετικές πληροφορίες μεταξύ τους για έναν/μία μαθητή/μαθήτρια, τόσο καλύτερα ενισχυμένοι θα είναι και οι δύο προκειμένου να βοηθήσουν τον/την μαθητή/μαθήτρια να επιτύχει σε ακαδημαϊκό επίπεδο. Οι ευκαιρίες για αμφίδρομη επικοινωνία περιλαμβάνουν οικογενειακές συναντήσεις, οργανώσεις οικογένειας - εκπαιδευτικών ή συμβούλια σχολικής κοινότητας, εβδομαδιαίους ή μηνιαίους φακέλους με τις εργασίες των μαθητών/μαθητριών που αποστέλλονται στο σπίτι για έλεγχο και σχόλια των γονέων, τηλεφωνήματα, e-mail ή ιστότοπο του σχολείου.

Βελτίωση των στρατηγικών επικοινωνίας

Η καθιέρωση αποτελεσματικής επικοινωνίας σχολείου-σπιτιού έχει γίνει πιο περίπλοκη, καθώς η κοινωνία έχει αλλάξει. Η μεγάλη ποικιλομορφία μεταξύ των οικογενειών σημαίνει ότι δεν είναι δυνατό να βασιστούμε σε μια ενιαία μέθοδο επικοινωνίας που θα φτάσει σε όλα τα σπίτια με ένα δεδομένο μήνυμα. Είναι απαραίτητο να ενσωματωθεί σε ένα συνολικό σχέδιο μια ποικιλία στρατηγικών, προσαρμοσμένων στις ανάγκες των οικογενειών και στα προγράμματά τους. Οι στρατηγικές επικοινωνίας θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν τη μετάφραση των σχολικών φορμών επικοινωνίας στις μητρικές γλώσσες των μαθητών/μαθητριών με μεταναστευτική βιογραφία, προσωπική επαφή, επισκέψεις στο σπίτι (αν είναι εφικτό), τηλεφωνικές συνομιλίες και ημέρες παρουσίασης των προγραμμάτων μαθημάτων ή ημέρες ελεύθερης προσέλευσης επισκεπτών, που φαίνεται να αποτελούν την πιο αποτελεσματική μορφή επικοινωνίας και μπορεί να είναι από τις πιο γνωστές. Άλλες στρατηγικές που πρέπει να ληφθούν υπόψη περιλαμβάνουν την αποστολή ενημερωτικών δελτίων στους γονείς, ετήσια διοργάνωση ημερών ελεύθερης προσέλευσης επισκεπτών, ένθετα σε τοπικές εφημερίδες, ετήσια διοργάνωση ημερών προσέλευσης παππούδων και γιαγιάδων ή «ειδικών προσώπων», συναντήσεις PTA με εκπροσώπους του εκπαιδευτικού συμβουλίου ή τους υπεύθυνους επικοινωνίας, τηλεφωνικές γραμμές ενημέρωσης για τις εργασίες για το σπίτι, ετήσια διοργάνωση γυμναστικών επιδείξεων, ανακοινώσεις και ενημερωτικά έντυπα σε τοπικές αγορές, κλινικές, εκκλησίες,

τεμένη, ναούς ή άλλους χώρους συγκέντρωσης, ιστότοπος για το σχολείο, εργαστήρια για γονείς, ημέρες επικοινωνίας που επικεντρώνονται τόσο σε πατεράδες, όσο και σε μητέρες.

Έκπληξη σε έναν γονέα

Οι γονείς δεν συνηθίζουν να ακούν αυτόκλητα θετικά σχόλια από τους εκπαιδευτικούς για τα παιδιά τους, ειδικά σε ένα τηλεφώνημα από το σχολείο. Η επικοινωνία σχολείου-σπιτιού αυξάνεται μέσω εξατομικευμένης θετικής τηλεφωνικής επαφής μεταξύ των εκπαιδευτικών και των γονέων. Θυμηθείτε, όταν ένα τηλεφώνημα από το σχολείο μεταφέρει καλά νέα, η ατμόσφαιρα μεταξύ του σπιτιού και του σχολείου βελτιώνεται. Όταν τηλεφωνείτε για να μοιραστείτε θετικές πληροφορίες με τους γονείς, να είστε προετοιμασμένοι για την ευχάριστη έκπληξή τους.

4. Κοινωνικο-συναισθηματικές ανάγκες των μαθητών/μαθητριών, αίσθηση του ανήκειν και της ισότητας

Συγγραφέας Z. BALTRENIENE, JAUNIMO KARJEROS CENTRAS

Η κοινωνική και συναισθηματική εκπαίδευση θέτει τα θεμέλια για ασφαλή και αποτελεσματική μάθηση και ενισχύει την πρόοδο των μαθητών και μαθητριών στο σχολείο και τη ζωή. Σύμφωνα με την Εθνική Συμμαχία για τις Ψυχικές Ασθένειες της Βόρειας Αμερικής, τα επίπεδα άγχους και στρες, απομόνωσης, μοναξιάς και θλίψης έχουν αυξηθεί σημαντικά στην παιδική ηλικία. Είναι σημαντικό για τα παιδιά να αποκτήσουν τις κατάλληλες κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητες, ώστε να υιοθετήσουν θετικές συμπεριφορές προς τον εαυτό τους και τους άλλους ανθρώπους, αλλά και τα καθήκοντά τους. Πρόκειται για δεξιότητες όπως αυτοεκτίμηση, αυτοπεποίθηση, επιμονή, ενσυναίσθηση, δέσμευση στο σχολείο, αίσθημα του σκοπού, θετικές κοινωνικές συμπεριφορές και σχέσεις με συνομήλικους/ες και ενήλικες.

ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥΣ ΧΑΡΑΞΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Ενθάρρυνση και υποστήριξη της διεθνούς συνεργασίας των σχολείων

Οι διευθυντές και οι διευθύντριες των σχολείων, καθώς και οι εκπαιδευτικοί, κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων και των εκπαιδεύσεων που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του έργου PASSAGE, τόνισαν τη σημασία της διεθνούς συνεργασίας για την επαγγελματική τους ανάπτυξη και την ανταλλαγή εκπαιδευτικών εργαλείων και πόρων. Δυστυχώς, λίγα είναι τα σχολεία που έχουν την οικονομική δυνατότητα να πραγματοποιήσουν τέτοιου είδους συνεργασίες. Επισημάνθηκε επίσης ότι θα ήταν χρήσιμο αν οι εκπαιδευτικοί συμμετείχαν σε Ευρωπαϊκά φόρουμ και σε άλλες ευκαιρίες που τους δίνονται, ώστε να μοιραστούν την εμπειρία διδασκαλίας σε μια διαπολιτισμική τάξη και να ενισχύσουν τις κοινωνικο-συναισθηματικές ανάγκες των μαθητών/τριών σε διεθνές επίπεδο.

Υποστήριξη της ανάπτυξης και δημοσίευσης εκπαιδευτικών πόρων για κοινωνικο-συναισθηματικά θέματα και θέματα ισότητας

Οι εκπαιδευτικοί έχουν ανάγκη συνεργατικά εκπαιδευτικά εργαλεία και πόρους υψηλής ποιότητας, ώστε να μπορούν να εξετάσουν κοινωνικά/συναισθηματικά ζητήματα και θέματα ισότητας με παιδιά μεταναστών και προσφύγων. Πολλοί/ες εκπαιδευτικοί δεν αποκτούν επαρκείς γνώσεις ξένων γλωσσών και δεν έχουν εύκολη πρόσβαση σε διαδικτυακές πηγές. Χρειάζονται σύγχρονες καινοτόμες προσεγγίσεις και περισσότερα κονδύλια για την ανάπτυξη και την έκδοση εκπαιδευτικών πόρων.

Τα εκπαιδευτικά ιδρύματα πρέπει να προσαρμόσουν τα εκπαιδευτικά προγράμματα που απευθύνονται σε εκπαιδευτικούς στις νέες προκλήσεις και στις ανάγκες εργασίας, ώστε να μπορούν να διαχειρίζονται τη διαφορετικότητα στην τάξη.

Κατά τη διάρκεια των συναντήσεων των ομάδων εστίασης, οι εκπαιδευτικοί τόνισαν ότι η εκπαίδευση που έλαβαν από το πανεπιστήμιο δεν τους παρείχε τις απαραίτητες δεξιότητες και γνώσεις για την αντιμετώπιση των κοινωνικο-συναισθηματικών ζητημάτων και των ζητημάτων ισότητας σε ένα διαπολιτισμικό περιβάλλον. Πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή στην προώθηση της κοινωνικο-συναισθηματικής εκπαίδευσης και στην εξέταση εννοιολογικών και μεθοδολογικών ζητημάτων που σχετίζονται με την πολιτισμικά ευαίσθητη αξιολόγηση.

Υποστήριξη των ΜΚΟ που ενθαρρύνουν την ενεργή μάθηση και προσφέρουν εκπαιδευτικά προγράμματα για εκπαιδευτικούς

Οι εκπαιδευτικοί επισήμαναν ότι οι ΜΚΟ προσφέρουν σχετική και επικαιροποιημένη κατάρτιση και παρέχουν κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό. Όμως, όλα αυτά τις περισσότερες φορές τα προσφέρουν επί πληρωμή. Επομένως, είτε θα πρέπει να πληρώσουν οι εκπαιδευτικοί είτε τα σχολεία να καλύψουν τα έξοδα συμμετοχής των εκπαιδευτικών. Συνιστάται να διατεθούν Ευρωπαϊκές επιχορηγήσεις σε ΜΚΟ, ώστε τα σχολεία να αποκτήσουν την απαραίτητη κατάρτιση και τις απαραίτητες δεξιότητες.

Προσαρμογή των εθνικών πολιτικών γλωσσικής διδασκαλίας στους/στις μετανάστες/τριες μαθητές/τριες

Η γλώσσα αποτελεί σημαντικό μέσο κοινωνικοποίησης και δικλίδα της κοινωνικής αλληλεπίδρασης. Υπό αυτές τις συνθήκες, η συμμετοχή των εκπαιδευόμενων σε πολιτισμικό, γλωσσικό και ιστορικό πλαίσιο, όπως η οικογενειακή ζωή και η αλληλεπίδραση με φιλικά πρόσωπα, καθώς και σε εκπαιδευτικό πλαίσιο, όπως το σχολείο και οι εξωσχολικές δραστηριότητες, συμβάλλουν στην εκμάθηση της δεύτερης γλώσσας. Το Υπουργείο Παιδείας πρέπει να βρίσκεται σε θέση να καλύψει την ανάγκη εκμάθησης της εθνικής γλώσσας ως ξένη γλώσσα και να προσφέρει εκπαιδευτικά προγράμματα που παρέχουν στους μαθητές και τις μαθήτριες κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητες που θα συμβάλλουν στην εκπαιδευτική τους πρόοδο.

ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Ανάδειξη της σημασίας ανταλλαγής καλών πρακτικών και της δικτύωσης

Η δικτύωση σε τοπικό επίπεδο αποτελεί μια από τις πιο σημαντικές πολιτικές που μπορούν να οδηγήσουν στην αποτελεσματική ένταξη των μεταναστών/τριών. Η συνεχής έρευνα και ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των εκπαιδευτικών, των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και των υπεύθυνων χάραξης πολιτικής συχνά είναι πιο σημαντική από τους πόρους, όσον αφορά στην αντιμετώπιση του κοινωνικο-συναισθηματικού ζητήματος. Οι διευθυντές/ντριες των σχολείων πρέπει να ενθαρρύνουν την εκπαιδευτική υποστήριξη από την κοινότητα και τη δημιουργία ενός ανοιχτού περιβάλλοντος, καθώς και τη δημιουργία δικτύων σχολείων για την ανταλλαγή ιδεών και την επικοινωνία.

Υποστήριξη των κοινωνικών και πολιτισμικών διαμεσολαβητών/τριών

Τις τελευταίες δεκαετίες ο αριθμός των μαθητών/τριών που δεν μιλούν την εθνική γλώσσα έχει αυξηθεί σημαντικά. Ο αυξανόμενος αριθμός των δίγλωσσων μαθητών/τριών καθιστά επιτακτική την ανάγκη εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών σχετικά με τη διδασκαλία τους. Μεγάλος αριθμός των εκπαιδευτικών διαθέτει περιορισμένη ή καθόλου εμπειρία στη διδασκαλία αυτών των μαθητών/τριών. Οι διευθυντές/ντριες του σχολείου πρέπει να υποστηρίζουν τους εκπαιδευτικούς ώστε να μπορέσουν να συνεργαστούν με τους/τις μαθητές/τριες μέσω κοινωνικοπολιτισμικών διαμεσολαβητών/τριών. Η διοίκηση του σχολείου πρέπει να αναζητήσει κοινωνικοπολιτισμικούς διαμεσολαβητές/τριες. Ο ρόλος αυτός θα μπορούσε να ανατεθεί σε εκπαιδευτικούς ξένων γλωσσών, συνταξιούχους/ες εκπαιδευτικούς, εκπαιδευτικούς χωρίς εξειδίκευση, σε φοιτητές/τριες ή μαθητές/τριες λυκείου ή ακόμη και σε μέλη των οικογενειών των μεταναστών/τριών. Οι διαμεσολαβητές/τριες θα συμβάλλουν στην ουσιαστική σύνδεση της οικογενειακής και της σχολικής ζωής των μαθητών/τριών.

Υποστήριξη της συνεργασίας με τις οικογένειες

Η ζωή των μαθητών/τριών και οι ευθύνες τους εκτός του σχολείου ή οι οικονομικοί πόροι, επηρεάζουν την κοινωνικοσυναισθηματική τους ανάπτυξη. Η συνεργασία με την οικογένεια είναι σημαντική για την αντιμετώπιση και την κατανόηση των πολιτισμικών διαφορών και των δυσκολιών του παιδιού. Επομένως, είναι σημαντικό να αναπτυχθεί ένα μοντέλο φροντίδας και συμβουλευτικής, το οποίο περιλαμβάνει την ανταλλαγή γνώσεων και την υποστήριξη. Το μοντέλο αναφέρεται σε θέματα όπως η εκπαιδευτική πρόοδος, η ανάγκη για διερμηνείς και επαγγελματίες άλλων ειδικοτήτων. Η επαφή με τις οικογένειες μεταναστών/τριών βοηθά τους/τις εκπαιδευτικούς να γνωρίσουν τους διαφορετικούς τρόπους με τους οποίους οι μετανάστες/τριες γονείς κατανοούν και ανταποκρίνονται στις δυσκολίες ενός παιδιού.

Διασφάλιση συνεχόμενης κοινωνικοπολιτισμικής υποστήριξης

Είναι σημαντικό η διοίκηση του σχολείου να υποστηρίζει την κοινωνικοπολιτισμική εκπαίδευση ενθαρρύνοντας τη συμμετοχή των εμπλεκόμενων μερών, όπως εκπαιδευτικοί, υπεύθυνοι/ες εκπαίδευσης, τοπικές αρχές, παιδιά, οικογένειες και σύλλογοι γονέων. Το διοικητικό προσωπικό του σχολείου πρέπει να υποστηρίζει τις δράσεις κινητοποίησης της κοινότητας μέσω εκστρατειών

ευαισθητοποίησης για το δικαίωμα στην εκπαίδευση όλων των ανθρώπων, συνεργασιών με τα τοπικά μέσα ενημέρωσης και συναντήσεων με τους γονείς ώστε να ενθαρρύνουν την ενεργή συμμετοχή τους στην εκπαίδευση των παιδιών τους. Πρέπει να ενθαρρύνουν τους/τις εκπαιδευτικούς να δέχονται και να εκτιμούν τη διαφορετικότητα και να συμβάλλουν στην εφαρμογή συμπεριληπτικών πρακτικών όπως συνεργατική μάθηση, χρήση θετικών προτύπων (role models), ομαδικές κοινωνικές δράσεις που θα κάνουν το σχολείο κατάλληλο για όλους και όλες.

5. Ικανότητες των εκπαιδευτικών

Συγγραφέας ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΧΡΥΣΣΙΚΟΣ, ΣΥΜΠΛΕΞΙΣ

Τα τελευταία χρόνια, οι πόλεμοι στη Μέση Ανατολή και στην Ουκρανία συνέβαλαν σημαντικά στην αύξηση του αριθμού των υπηκόων τρίτων χωρών στην ΕΕ. Στον αριθμό αυτό περιλαμβάνεται και σημαντικός αριθμός παιδιών, γεγονός που αλλάζει το τοπίο στα σχολεία των χωρών υποδοχής και που συμβάλλει στη δημιουργία διαπολιτισμικών τάξεων. Οι εκπαιδευτικοί πρέπει επομένως να προσαρμοστούν σε αυτές τις αλλαγές δημιουργώντας ένα υποστηρικτικό και συμπεριληπτικό περιβάλλον που δρα ως καταφύγιο για τα νεοαφιχθέντα παιδιά και προσφέρει τις απαραίτητες δεξιότητες που θα τα οδηγήσουν στη συμπερίληψη. Ωστόσο, σε πολλές περιπτώσεις δεν διαθέτουν τους απαραίτητους πόρους ούτε και λαμβάνουν κατάλληλη εκπαίδευση.

ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥΣ ΧΑΡΑΞΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Προσαρμογή της κατάρτισης των εκπαιδευτικών στις ανάγκες των τάξεων με διαφορετικότητα

Κατά τη διάρκεια των ομάδων εστίασης που οργανώθηκαν στο πλαίσιο του έργου PASSAGE, οι εκπαιδευτικοί ανέφεραν ότι οι σπουδές τους δεν τους προσέφεραν τις απαραίτητες γνώσεις, ώστε να μπορούν να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των τάξεων με έντονο το στοιχείο της διαφορετικότητας. Πράγματι, σύμφωνα με τον δείκτη πολιτικής για την ένταξη μεταναστών/τριών (Migrant Integration Policy Index - MIPEX), στις περισσότερες χώρες η κατάρτιση των εκπαιδευτικών δεν περιλαμβάνει απαραίτητα την διαπολιτισμική εκπαίδευση. Μάλιστα, στις περιπτώσεις όπου περιλαμβάνεται, συνήθως δεν λαμβάνει την απαραίτητη προσοχή, γεγονός που οδηγεί στη μη επαρκή κατάρτιση των εκπαιδευτικών. Η διαπολιτισμική εκπαίδευση και η διαφορετικότητα πρέπει να αποτελούν σημαντικό μέρος της βασικής εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών, η οποία πρέπει επίσης να περιλαμβάνει στοιχεία

όπως γνώσεις για την πολιτισμική διαφορετικότητα, διαπολιτισμική επικοινωνία, ανάπτυξη συμπεριληπτικών προγραμμάτων σπουδών, κλπ.

Πρώθηση της συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών

Το εκπαιδευτικό περιβάλλον μεταβάλλεται συνεχώς. Οι εκπαιδευτικοί πρέπει επομένως να προσαρμόζουν συνεχώς τις εκπαιδευτικές τους μεθόδους και πρακτικές στις νέες προκλήσεις που θέτουν οι τάξεις με διαφορετικότητα. Αυτό σημαίνει πως πρέπει να διαθέτουν νοοτροπία δια βίου μάθησης. Ωστόσο, αυτή η νοοτροπία πρέπει να υποστηρίζεται από κρατικούς μηχανισμούς μέσω εύκολα προσβάσιμων εκπαιδευτικών προγραμμάτων, σεμιναρίων, εργαστηρίων, κλπ., τα οποία στοχεύουν στη συνεχή επαγγελματική ανάπτυξη. Ταυτόχρονα, πρέπει να παρέχονται κίνητρα για τη συμμετοχή σε τέτοιου είδους εκπαιδευτικά προγράμματα.

Παροχή πόρων και εργαλείων υψηλής ποιότητας

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, οι εκπαιδευτικοί πρέπει να προσαρμόζονται και να εφαρμόζουν συνεχώς νέες και καινοτόμες ιδέες και εκπαιδευτικές μεθόδους. Ωστόσο, κάτι τέτοιο απαιτεί εκπαιδευτικούς πόρους και εργαλεία, στα οποία δεν υπάρχει εύκολη πρόσβαση. Επομένως, βρίσκουν λύσεις στο διαδίκτυο, στον ιδιωτικό τομέα ή στις προσωπικές τους εμπειρίες. Επίσης, ιδιαίτερα σε χώρες που επηρεάζονται από οικονομική κρίση, παρατηρούνται ελλείψεις όσον αφορά στους τεχνολογικούς πόρους, όπως προβολείς και διαδραστικοί πίνακες. Επομένως, πρέπει να αναπτυχθούν πλατφόρμες μέσω των οποίων οι εκπαιδευτικοί θα έχουν ανοιχτή και δωρεάν πρόσβαση σε εκπαιδευτικό υλικό και εργαλεία, ενώ τα σχολεία πρέπει να εξοπλιστούν με τους απαραίτητους τεχνολογικούς πόρους.

Ανάπτυξη ευέλικτων προγραμμάτων σπουδών που λαμβάνουν υπόψη τη διαφορετικότητα

Για να μπορούν οι εκπαιδευτικοί να εφαρμόσουν τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τα εκπαιδευτικά εργαλεία που έχουν αποκτήσει, πρέπει να υπάρχει το κατάλληλο πλαίσιο/πρόγραμμα σπουδών. Πρέπει επομένως να λαμβάνεται υπόψη η διαφορετικότητα κατά την ανάπτυξη του προγράμματος σπουδών, το οποίο πρέπει επίσης να είναι ευέλικτο και να βασίζεται σε μια ολιστική προσέγγιση. Έτσι, οι εκπαιδευτικοί θα λάβουν τις απαραίτητες κατευθυντήριες οδηγίες και θα μπορέσουν να προσαρμόσουν τις διδακτικές τους μεθόδους στις ανάγκες των μαθητών/τριών και της τάξης τους.

ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Συμμετοχή των τοπικών αρχών, της ακαδημαϊκής κοινότητας και του εθελοντικού τομέα

Η συμμετοχή των ατόμων και των φορέων που διαθέτουν τις κατάλληλες γνώσεις και εξειδίκευση μπορεί να ευνοήσει τα σχολεία. Επαγγελματίες και ΜΚΟ που εργάζονται με υπηκόους τρίτων χωρών εκπαιδεύουν τους εκπαιδευτικούς σε θέματα που σχετίζονται με τις πολιτισμικές διαφορές, τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα νεοαφιχθέντα παιδιά και τους τρόπους με τους οποίους θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί το χάσμα μεταξύ των υπηκόων τρίτων χωρών και των ντόπιων κατοίκων. Η δημιουργία ενός δικτύου σχολείων, ατόμων και φορέων της κοινότητας, το οποίο στοχεύει στην

εκπαίδευση και την ένταξη των νεοαφιχθέντων/εισών μαθητών/τριών θα συνέβαλε στην ανάπτυξη των απαραίτητων συνθηκών για την επίτευξη αυτού του στόχου.

Συμμετοχή των μαθητών/τριών στη διαδικασία εκπαίδευσης και ένταξης

Η διαδικασία ένταξης των νεοαφιχθέντων/εισών μαθητών/τριών μπορεί να αποτελέσει μια διαδικασία προγραμμάτων καθοδήγησης, στα οποία μαθητές/τριες από την χώρα υποδοχής βοηθούν τους/τις νεοαφιχθέντες/είσες να μάθουν τη γλώσσα και να προσαρμοστούν στο νέο σχολικό περιβάλλον. Αυτό δεν θα ωφελήσει μόνο τους μαθητές και τις μαθήτριες αλλά και τους/τις εκπαιδευτικούς, καθώς θα λάβουν υποστήριξη σε ένα έργο για το οποίο επωμίζονται το μεγαλύτερο βάρος.

Πρώτωση του διαλόγου μεταξύ των εκπαιδευτικών και των μαθητών/τριών

Ο διάλογος τόσο μεταξύ των εκπαιδευτικών αλλά και μεταξύ των εκπαιδευτικών και των μαθητών/τριών βελτιώνει την ποιότητα της εκπαιδευτικής και συμπεριληπτικής διαδικασίας. Μέσω της ανταλλαγής απόψεων και της ανατροφοδότησης από τους μαθητές/τριες, οι εκπαιδευτικοί λαμβάνουν πληροφορίες για την αποτελεσματικότητα των μεθόδων που εφαρμόζουν, αποκτούν νέες εκπαιδευτικές μεθόδους και εργαλεία και προσαρμόζονται γρηγορότερα. Ο διάλογος πραγματοποιείται μέσω ομαδικών εργασιών ή εργασιών σε ζευγάρια, μεταξύ των συμμαθητών/τριών ή μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών/τριών, με τη χρήση ερωτηματολογίων ή μέσω διαδικτυακών πλατοφορμών/φόρουμ για την ανταλλαγή απόψεων.

6. Εκπαιδευτικά επιτεύγματα των μαθητών/μαθητριών και γλωσσική υποστήριξη

Συγγραφέας ISABEL VIEIRA, CATARINA VIEIRA - CASA DO PROFESSOR

Αφού ολοκληρωθούν οι προσπάθειες συμπερίληψης των μαθητών/τριών με μεταναστευτικό/προσφυγικό ιστορικό στο εκπαιδευτικό σύστημα, είναι σημαντικό να δοθεί έμφαση στις σχολικές τους επιδόσεις. Λαμβάνοντας υπόψη ότι κατάγονται από χώρες όπου η γλώσσα διαφέρει εντελώς από αυτή της χώρας υποδοχής, υπάρχει ισχυρή και άμεση σχέση μεταξύ της προόδου των μαθητών/τριών και της γλωσσικής υποστήριξης. Είναι πρακτικά αδύνατο να επιτύχουν στο σχολείο αν δεν παρέχεται γλωσσική υποστήριξη. Για τον λόγο αυτό, η γλωσσική υποστήριξη πρέπει να βρίσκεται στις προτεραιότητες όχι μόνο του σχολείου αλλά και των υπεύθυνων για τη χάραξη πολιτικής.

ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥΣ ΧΑΡΑΞΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Μετάφραση και παροχή στα σχολεία των εργαλειοθηκών που σχεδιάστηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την υποστήριξη των κρατών μελών κατά την γλωσσική υποστήριξη των προσφύγων/ισσών ενηλίκων και παιδιών

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει αναπτύξει εργαλειοθήκες για την υποστήριξη των φορέων εκπαίδευσης και των εκπαιδευτικών στη διαδικασία ένταξης των νεοαφιχθέντων/εισών μαθητών/τριών που δεν μιλούν τη γλώσσα της χώρας υποδοχής. Έχουν σχεδιαστεί εννέα εργαλεία για παιδιά που εστιάζουν στο σχολικό περιβάλλον. Ωστόσο, είναι διαθέσιμα στα Ουγγρικά, στα Πολωνικά, στα Ρουμανικά, στα Σλοβακικά/Τσέχικα, στα Γαλλικά και στα Ιταλικά (γειτονικές χώρες με τον μεγαλύτερο αριθμό προσφύγων/ισσών από την Ουκρανία). Αυτά τα εργαλεία πρέπει να μεταφραστούν και να προσαρμοστούν στις γλώσσες όλων των κρατών μελών και να προσφερθούν στα σχολεία ως κατευθυντήριες οδηγίες για τη γλωσσική υποστήριξη.

Παροχή γλωσσικών μαθημάτων για γονείς και οικογένειες

Πρέπει να παρέχονται δωρεάν μαθήματα εκμάθησης της γλώσσας σε νεοαφιχθέντες/είσες μαθητές/τριες - συμπεριλαμβανομένων εκείνων υπό παράνομο καθεστώς - που δεν μιλούν τη γλώσσα της χώρας υποδοχής. Τα μαθήματα αυτά θα πρέπει να παρέχονται από τις σχολικές επιτροπές, τους συλλόγους γονέων των σχολείων ή από μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ), συμπεριλαμβανομένων των ενώσεων μεταναστών εργαζομένων. Οι γονείς και οι οικογένειες που αρχίζουν να μαθαίνουν τη γλώσσα υποδοχής θα νιώσουν συμπερίληψη και αυτό θα συμβάλλει στην υποστήριξη των παιδιών τους να μάθουν τη γλώσσα.

Πρώθηση διαπολιτισμικών εκπαιδευτικών προσεγγίσεων μέσω του προγράμματος σπουδών

Η διαπολιτισμική εκπαίδευση πρέπει να αποτελεί μέρος του εκπαιδευτικού συστήματος και του σχολικού προγράμματος, ενισχύοντας την ανάπτυξη διαπολιτισμικών σχολείων και προωθώντας την ανεκτικότητα. Αυτό περιλαμβάνει την προσαρμογή και τη ρύθμιση της εκπαίδευσης σύμφωνα με τις ανάγκες κάθε μαθητή και μαθήτριας και τις συνθήκες κάθε σχολείου. Το Σύνταγμα, η εκπαιδευτική νομοθεσία και οι κρατικές πολιτικές για την εκπαίδευση θα πρέπει να βασίζονται σε ένα σχολικό σύστημα που σέβεται όχι μόνο τις διαφορές φύλου, φυλής, γλώσσας, καταγωγής και θρησκείας, αλλά και τις ανάγκες κάθε μαθητή/τριας.

Παροχή κανονισμών και συστάσεων σχετικά με την ύπαρξη τάξεων γλωσσικής διδασκαλίας σε μετανάστες/τριες μαθητές/τριες

Αυτό μπορεί να γίνει εντός ή εκτός σχολικού ωραρίου, σε όλες ή σε ορισμένες εκπαιδευτικές βαθμίδες. Οι μετανάστες/τριες μαθητές/τριες διδάσκονται τη γλώσσα για συγκεκριμένες περιόδους, δίνοντας έμφαση στη γραμματική, το λεξιλόγιο και την επικοινωνία παρά στους τομείς ακαδημαϊκού

περιεχομένου. Το ακαδημαϊκό περιεχόμενο διδάσκεται στο κεντρικό σύστημα εκπαίδευσης. Στόχος είναι γίνει η μετάβαση στο κεντρικό σύστημα εκπαίδευσης όσο το δυνατόν πιο γρήγορα.

Καθορισμός ορίου μαθητών/τριών σε κάθε τάξη

Ο καθορισμός ορίου μαθητών/τριών σε κάθε τάξη ή η παροχή διδακτικού υλικού προσαρμοσμένου στις ανάγκες των μαθητών/τριών θα εξασφαλίσει καλύτερες συνθήκες μάθησης. Κάτι τέτοιο επιτρέπει στους/στις εκπαιδευτικούς να εξατομικεύσουν τις εκπαιδευτικές μεθόδους και πρακτικές και να δώσουν την προσοχή που αρμόζει στους μαθητές/τριες με γλωσσικές δυσκολίες. Με αυτόν τον τρόπο, οι μαθητές/τριες μαθαίνουν με το δικό τους ρυθμό αντί να προσπαθούν να ακολουθήσουν τους συμμαθητές/τριες τους.

Καθορισμός διαδικασιών για την αναγνώριση της ισοδυναμίας των διπλωμάτων των εκπαιδευτικών που προέρχονται από εμπόλεμες ζώνες

Για παράδειγμα, στην Πολωνία, για την υποστήριξη της εκπαίδευσης, το Υπουργείο Παιδείας και Επιστημών έχει μειώσει τους κανόνες διδασκαλίας, ώστε οι εκπαιδευτικοί από την Ουκρανία που μετανάστευσαν στην Πολωνία να μπορούν να διδάσκουν σε πολωνικά σχολεία. Τα πτυχία που αποκτήθηκαν στην Ουκρανία θεωρούνται ισοδύναμα με τα πολωνικά έπειτα από μια διαδικασία αναγνώρισης. Οι εκπαιδευτικοί αυτοί αποτελούν βασικό στοιχείο ένταξης των προσφύγων/ισσών από την Ουκρανία, δεδομένου ότι δεν υπάρχει γλωσσικό εμπόδιο και οι μαθητές/τριες βλέπουν τους/τις εκπαιδευτικούς ως άτομο που μπορεί να βοηθήσει όταν δεν μπορούν να εκφράσουν τις ανάγκες τους στη γλώσσα της χώρας υποδοχής.

Καθορισμός ενός εκπαιδευτικού προγράμματος για τα παιδιά με προσφυγικό ιστορικό, λαμβάνοντας υπόψη τις "τάξεις υποδοχής" στα σχολεία

Οι "τάξεις υποδοχής" αποτελούν μέρος του εκπαιδευτικού σχεδιασμού για τους/τις πρόσφυγες/ισσες στην Ελλάδα. Στις τάξεις υποδοχής, τα παιδιά διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη γλώσσα για δύο έως τρεις ώρες την ημέρα -τις πρώτες ώρες του ωρολογίου προγράμματος- και παρακολουθούν τα υπόλοιπα μαθήματα για το υπόλοιπο της σχολικής ημέρας, δηλαδή για άλλες δύο έως τρεις ώρες. Σε αυτές τις τάξεις, οι μαθητές/τριες λαμβάνουν εντακτική γλωσσική διδασκαλία, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις υπάρχει ένα προσαρμοσμένο πρόγραμμα σπουδών για τα άλλα μαθήματα. Σκοπός είναι να λάβουν την απαραίτητη προετοιμασία πριν πραγματοποιηθεί η ένταξή τους στα κανονικά μαθήματα. Αυτός ο σχεδιασμός θα μπορούσε να προσαρμοστεί και να εφαρμοστεί σε σχολεία όλης της Ευρώπης ως (υποχρεωτικό) στάδιο της συμπερίληψης των μαθητών/τριών με προσφυγικό ιστορικό.

ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Πρώτωση της πολυγλωσσίας στα σχολεία

Παρακάτω παρέχονται μερικοί τρόποι πρώτωσης της πολυγλωσσίας στα σχολεία όπως αναφέρονται στο άρθρο «Πέντε τρόποι με τους οποίους το σχολείο σας μπορεί να υποστηρίξει την πολυγλωσσία»

(Eascrifield). Ενθαρρύνετε με λόγια και με πράξεις την ομιλία όλων των γλωσσών που ομιλούνται στο σχολείο. Χρησιμοποιείστε εικόνες σε όλο το σχολείο, προφορική υποστήριξη εντός και εκτός της τάξης και αποτελεσματική υποστήριξη ώστε να δώσετε στα παιδιά να καταλάβουν ότι ή μητρική τους γλώσσα είναι σημαντική. Ενθαρρύνετε τα παιδιά να μοιραστούν τις γλώσσες τους και να κατανοήσουν σε ποια σημεία διαφέρουν ή μοιάζουν με την γλώσσα της χώρας υποδοχής. Δείξτε στα παιδιά ότι όλες οι γλώσσες έχουν την ίδια αξία στο σχολικό περιβάλλον, ακόμη και αν κάποια από αυτές είναι πιο "χρήσιμη" στο σχολείο. Δώστε στα παιδιά την ευκαιρία να χρησιμοποιήσουν τις μητρικές τους γλώσσες, ώστε να τα βοηθήσετε να κατανοήσουν το περιεχόμενο του μαθήματος και να διασφαλιστεί η κατανόηση κατά την εκμάθηση της γλώσσας του σχολείου. Συμμετοχή των γονέων στο σχολείο. Τα παιδιά των οποίων οι γονείς μιλούν μια άλλη γλώσσα συχνά πιστεύουν ότι πρόκειται για κάτι που είναι ντροπή - υπάρχουν πολλοί γονείς που συχνά ακούν από τα παιδιά τους «Μαμά, μη μου μιλάς στην τάδε γλώσσα στο σχολείο, με ντροπιάζεις!». Ενθαρρύνετε τους γονείς να έρχονται στο σχολείο και να διαβάζουν στη μητρική τους γλώσσα σε όλη την τάξη, για να αναδείξετε τη χρήση άλλων γλωσσών για την επικοινωνία και την εκπαίδευση και για να βοηθήσετε τα μονόγλωσσα παιδιά να κατανοήσουν καλύτερα τη θέση των παιδιών που μαθαίνουν μια ξένη για αυτά γλώσσα. Ποτέ μην τιμωρείτε τους μαθητές/τριες για τη χρήση της γλώσσας τους. Οι γλώσσες - όλες οι γλώσσες - είναι σημαντικές, χρήσιμες και όμορφες. Η τιμωρία ενός παιδιού για τη χρήση της μητρικής γλώσσας είναι άδικη, σκληρή και πολύ επιζήμια για τη συνολική ανάπτυξη του εντός και εκτός του σχολείου. Υπάρχουν θετικοί τρόποι να ενθαρρύνετε τα παιδιά να χρησιμοποιούν την επίσημη γλώσσα του σχολείου χωρίς να τιμωρείτε τη χρήση της δικής τους γλώσσας.

Αξιολόγηση του επιπέδου γλωσσομάθειας της γλώσσας της χώρας υποδοχής

Οι εκπαιδευτικοί αρχίζουν να χτίζουν το προφίλ των μαθητών/τριών από την πρώτη ημέρα, ώστε να αποκτήσουν μια καλύτερη εικόνα για την υποστήριξη που χρειάζονται. Η παρατήρηση και η ανεπίσημη αξιολόγηση διεξάγονται από την πρώτη ημέρα, αλλά οι επίσημες αξιολογήσεις δεν πραγματοποιούνται μέχρι τη δεύτερη ή την τρίτη εβδομάδα. Αν υπάρχει η δυνατότητα αξιολόγησης στην μητρική γλώσσα, είναι κάτι που μπορεί να φανεί πολύ χρήσιμο. Αν δεν υπάρχει, εξακολουθεί να είναι χρήσιμη η γραφή και η ανάγνωση στη μητρική γλώσσα. Πρόκειται για έναν τρόπο απόκτησης μιας γενικής εικόνας για τις δεξιότητες αλφαριθμητισμού ενός παιδιού, μέσω της παρατήρησης της αυτοπεποίθησης με την οποία προσεγγίζει τη γραφή, καθώς και της ευχέρειας γραφής.

Παροχή στους/στις εκπαιδευτικούς εργαλειοθήκες που διαθέτουν εργαλεία σε διάφορες γλώσσες για την υποστήριξη του έργου τους

Πρέπει να παρέχονται στους/στις εκπαιδευτικούς συμβουλές, μεθοδολογίες και καλές πρακτικές, ώστε να αισθάνονται ότι εφαρμόζουν σωστές στρατηγικές στις τάξεις τους. Πρέπει να νιώθουν υποστήριξη τόσο από το σχολείο όσο και από ειδικά εκπαιδευτικά ιδρύματα. Χρειάζονται κατευθυντήριες οδηγίες, όπως τα εργαλεία που αναπτύχθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την υποστήριξη των φορέων εκπαίδευσης και των εκπαιδευτικών στη διαδικασία ένταξης των νεοαφιχθέντων/εισών μαθητών/τριών που δεν μιλούν τη γλώσσα της χώρας υποδοχής.

Εφαρμογή θετικών προτύπων και προγράμματα συμβουλευτικής μεταξύ των συμμαθητών/τριών

Είναι σημαντικό να λαμβάνονται υπόψη θετικά πρότυπα στη διαδικασία ένταξης των μαθητών/τριών με μεταναστευτικό και προσφυγικό ιστορικό. Εκτός από τους εκπαιδευτικούς, θα πρέπει επίσης να εκπαιδευτούν οι μαθητές/τριες που υποδέχονται τα παιδιά με μεταναστευτικό και προσφυγικό υπόβαθρο στην τάξη τους, ώστε να αποτελέσουν θετικά και να βοηθήσουν τους/τις νεοαφιχθέντες/είσες συμμαθητές/τριες τους. Εισάγοντας την έννοια των θετικών προτύπων και την εφαρμογή αυτής της στρατηγικής στην τάξη, οι μαθητές/τριες συμβάλλουν στον καθορισμό και την καθιέρωση κατάλληλων συμπεριφορών στην τάξη. Ο προβληματισμός των μαθητών σχετικά με τα χαρακτηριστικά των θετικών προτύπων αποτελεί έναν εξαιρετικό φιλικό προς τους νέους ανθρώπους τρόπο μετάδοσης αξιών. Οι μαθητές/τριες με προσφυγικό ιστορικό μαθαίνουν από τους/τις μέντορές τους και το αντίστροφο, γεγονός που εφαρμόζεται και στην περίπτωση της εκμάθησης της γλώσσας.

7. Διαπολιτισμική Εκπαίδευση

Συγγραφέας ANNITA ELIADE, CENTER FOR SOCIAL INNOVATION

Ένας από τους μακροπρόθεσμους στόχους της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης είναι όλοι οι άνθρωποι να αισθάνονται καλά για τον τόπο από τον οποίο προέρχονται, να αποδέχονται όλους τους ανθρώπους ανεξάρτητα από τον πολιτισμό και την καταγωγή τους και να αποφεύγουν τις προκαταλήψεις απέναντι σε ανθρώπους διαφορετικής φυλής ή εθνικότητας. Δεν πρόκειται για ένα μάθημα που διεξάγεται μια φορά, αλλά για μια συνεχή διαδικασία. Η διαπολιτισμική εκπαίδευση πρέπει να εφαρμόζεται σε όλα τα μαθήματα και να προσφέρεται συχνά στους/στις μαθητές/τριες. Μπορεί να αξιοποιηθεί για την προώθηση αξιόλογων αποτελεσμάτων, όπως η ανθρώπινη ανάπτυξη, η ισότητα στην εκπαίδευση, η ακαδημαϊκή πρόοδος και η δημοκρατική ιδιότητα του πολίτη (Banks, 2001- Nieto, 2000). Υπάρχουν διάφορες προσεγγίσεις διαπολιτισμικής εκπαίδευσης που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την προσαρμογή μιας τάξης. Στην περίπτωση του έργου PASSAGE, η διαπολιτισμική εκπαίδευση αξιοποιείται για την προώθηση ενός σχολικού περιβάλλοντος που λαμβάνει υπόψη τις πολιτισμικές διαφορές.

ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥΣ ΧΑΡΑΞΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Διαπολιτισμική κατάρτιση των εκπαιδευτικών

Σε πολλές χώρες, δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στη διαπολιτισμική κατάρτιση των εκπαιδευτικών, στους οποίους προσφέρονται (υποχρεωτικά) μαθήματα και ενότητες καθ' όλη τη διάρκεια της εκπαίδευσής τους για να μάθουν πώς να αντιμετωπίζουν παιδιά από εθνικές μειονότητες και πώς να εντάξουν την πολιτισμική ιστορία τους στο πρόγραμμα σπουδών της προσχολικής εκπαίδευσης. Το γεγονός αυτό αυξάνει τη θετική στάση απέναντι στο εκπαιδευτικό σύστημα (OSI, 2007a). Συστήνεται οι υπεύθυνοι χάραξης εκπαιδευτικής πολιτικής να αξιοποιήσουν αυτές τις ευκαιρίες ή να δημιουργήσουν νέες, ώστε να ενισχύσουν τις γνώσεις των εκπαιδευτικών πάνω στη διαπολιτισμική εκπαίδευση.

Βελτίωση των εκπαιδευτικών συνθηκών για τις εθνικές μειονότητες μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ)

Το ΕΚΤ αποτελεί σημαντική πηγή χρηματοδότησης πρωτοβουλιών που στοχεύουν στην ενίσχυση των ευκαιριών εκπαίδευσης εθνικών και φυλετικών μειονοτήτων. Η χρηματοδότηση υποστηρίζει προγράμματα που προσφέρουν εκπαίδευση σε μαθητές/τριες ή έργα που προσφέρουν μαθήματα προετοιμασίας σε παιδιά που δεν μιλούν τη γλώσσα της χώρας υποδοχής. Όλα τα κράτη μέλη πρέπει να αξιοποιήσουν τέτοιου είδους ευκαιρίες και να συμμετέχουν σε τέτοιου είδους προγράμματα.

Αναζήτηση έργων που προωθούν τη συμμετοχή σε διαπολιτισμικές εξωσχολικές δραστηριότητες

Πρωτοβουλίες όπως η μουσική, η τέχνη και ο αλφαριθμητισμός, καθώς και οι διαπολιτισμικές εκδηλώσεις και η διδασκαλία αποτελούν διαπολιτισμικές εξωσχολικές δραστηριότητες, οι οποίες είναι πιθανό να αυξήσουν την κατανόηση των πολιτισμών και παραδόσεων (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2010a- REF, 2010). Είναι σημαντικό οι υπεύθυνοι για τη χάραξη εκπαιδευτικών πολιτικών να μπορούν να ξεχωρίσουν αυτές τις ευκαιρίες και να προωθούν τέτοιου είδους προγράμματα στα σχολεία.

Παροχή των απαραίτητων εργαλείων σχετικά με την πολιτισμική διαφορετικότητα στα σχολεία

Πρόκειται για μια σημαντική πρόκληση, καθώς τα παιδιά είναι οι πολίτες του μέλλοντος. Πρέπει να αποκτήσουν γνώσεις για διαφορετικούς πολιτισμούς, προκειμένου να αναπτύξουν βαθύτερη κατανόηση του κόσμου γύρω τους και να αυξήσουν την ενσυναίσθηση για τους άλλους ανθρώπους. Κάθε σχολείο πρέπει να είναι εξοπλισμένο με βιβλία, τέχνη και εκπαιδευτικούς πόρους που προσφέρουν αυτές τις γνώσεις.

Παροχή οδηγιών για τον έλεγχο των προκαταλήψεων και των στερεοτύπων, υποστήριξη των σχολείων στην αξιολόγηση του πρόσθετου εκπαιδευτικού υλικού

Η χάραξη εκπαιδευτικής πολιτικής θα πρέπει να υποστηρίζει τα σχολεία κατά την αξιολόγηση του πρόσθετου εκπαιδευτικού υλικού παρέχοντας κατευθυντήριες οδηγίες για τον έλεγχο των προκαταλήψεων και των στερεοτύπων. Παραδείγματα εγκεκριμένων δραστηριοτήτων και εκπαιδευτικού υλικού είναι τα εξής: (1) αφίσες, πίνακες και διακόσμηση της τάξης (παγκόσμιοι χάρτες), (2) βιβλία, (3) ταινίες, (4) τεστ, (5) άλλες πηγές διδακτέας ύλης που χρησιμοποιούνται στην τάξη, (6) βιβλιοθήκες με σχολικά βιβλία ή άλλο εκπαιδευτικό υλικό.

ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Ευκαιρίες μέσω των προγραμμάτων Erasmus+

Το πρόγραμμα Erasmus+ αποτελεί ένα σύστημα χρηματοδότησης δραστηριοτήτων στους τομείς της εκπαίδευσης, της κατάρτισης, της νεολαίας και του αθλητισμού. Τα σχολεία συμμετέχουν σε αυτά τα προγράμματα και επωφελούνται από την εκπαίδευση που λαμβάνουν πάνω σε διάφορα θέματα.

Πρόσληψη επαγγελματιών που προσφέρουν προγράμματα κατάρτισης στο προσωπικό του σχολείου

Η διοίκηση του σχολείου πρέπει να προσλαμβάνει εξειδικευμένο άτομο στη διαπολιτισμική εκπαίδευση, το οποίο θα προσφέρει εσωτερική κατάρτιση στο εκπαιδευτικό προσωπικό του σχολείου, ώστε να αποκτήσουν γνώσεις για διάφορους πολιτισμούς και να μάθουν καινοτόμες μεθόδους διδασκαλίας. Είναι πολύ σημαντικό να παρέχονται κίνητρα στους/στις εκπαιδευτικούς ώστε να σκέφτονται δημιουργικά, να αποφεύγουν τις παραδοσιακές διδακτικές τεχνικές και να εφαρμόζουν νέες καινοτόμες μεθόδους.

Συχνή υπενθύμιση των αρχών του σχολείου

Ένα σχολείο που ενθαρρύνει τη διαπολιτισμική εκπαίδευση πρέπει να υπενθυμίζει συχνά τις αρχές του στο εκπαιδευτικό προσωπικό και στους/στις μαθητές/τριες, καθώς και στους γονείς και την οικογένεια. Έπειτα πρέπει να αποφασίζονται οι κοινοί στόχοι και οι δράσεις που πρέπει να ληφθούν για την επίτευξή τους. Τέλος, πρέπει να αξιολογείται συχνά η πρόοδος, ώστε να υπάρχει αντίληψη για το τι λειτουργεί και τι όχι.

Έλεγχος των στρατηγικών πρόσληψης

Το διοικητικό προσωπικό του σχολείου πρέπει να σκέφτεται ανοιχτά και να προσλαμβάνει εκπαιδευτικούς με διαφορετικό πολιτισμικό ιστορικό. Οι εκπαιδευτικοί αποτελούν θετικά πρότυπα για τους/τις μαθητές/τριες με μεταναστευτικό ή προσφυγικό υπόβαθρο που δυσκολεύονται στο σχολείο. Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο «Πρόσληψη Εκπαιδευτικών με Διαφορετικό Υπόβαθρο», οι μαθητές/τριες ανέφεραν ότι νιώθουν ασφάλεια και ότι τους προσδίδεται εκπαιδευτική αξία από τους/τις έγχρωμους/ες εκπαιδευτικούς τους. Το ίδιο άρθρο τονίζει ότι η επαφή των λευκών μαθητών/τριών με έγχρωμους/ες εκπαιδευτικούς, τους/τις ωφελεί και τους/τις προετοιμάζει ώστε να γίνουν «παγκόσμιοι πολίτες».

Διαπολιτισμική εκπαίδευση ως πρόγραμμα που χρίζει αναγνώρισης και μελέτης

Η διαπολιτισμική εκπαίδευση βελτιώνει την κατανόηση των εκπαιδευτικών για τη διαφορετικότητα, ενθαρρύνει την ανάγνωση βιβλίων για τον πολιτισμό, τις γλώσσες και την επαγγελματική βιβλιογραφία (Manning, 1996). Συμβάλλει επίσης στον εντοπισμό των παρεξηγήσεων που υπάρχουν για τους διάφορους πολιτισμούς και στην αντιμετώπιση των προκαταλήψεων. Η διοίκηση του σχολείου πρέπει να ενθαρρύνει την ανάγνωση βιβλίων στο σχολείο, όπου κάθε εκπαιδευτικός πρέπει να διαβάσει ένα βιβλίο για κάποιον πολιτισμό και να το παρουσιάσει στους/στις υπόλοιπους/ες εκπαιδευτικούς, τονίζοντας τα σημεία που θεώρησαν δύσκολα και τον τρόπο με τον οποίο τους/τις συνέβαλε αυτό το βιβλίο στη διδασκαλία των μαθητών/τριών για τον συγκεκριμένο πολιτισμό.

Υποστήριξη των εκπαιδευτικών κατά τον διάλογο κατά του ρατσισμού και των διακρίσεων

Σύμφωνα με την McGee Banks (1993) η αντιμετώπιση σκληρών γεγονότων είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τη θεμελιώδη αλλαγή στα σχολεία. Επομένως, συστήνεται οι εκπαιδευτικοί να

συζητούν με τους/τις μαθητές/τριες για περιπτώσεις ρατσισμού και διακρίσεων, ώστε να συζητήσουν και να κατανοήσουν τις επιπτώσεις τους στην κοινωνία. Η διοίκηση του σχολείου πρέπει να είναι ανοιχτή ως προς αυτό το θέμα και να υποστηρίζει τους/τις εκπαιδευτικούς κατά τη διάρκεια τέτοιων συζητήσεων.

Συμπεράσματα

Σύμφωνα με την έκθεση της Eurydice (Ευρωπαϊκή Επιτροπή/EACEA/Eurydice, 2019: 9), οι μαθητές/τριες που εντάσσονται στο εκπαιδευτικό σύστημα τόσο ακαδημαϊκά όσο και κοινωνικά έχουν περισσότερες πιθανότητες να προοδεύσουν. Ωστόσο, οι μαθητές/τριες με μεταναστευτικό υπόβαθρο αντιμετωπίζουν πολλές προκλήσεις σχετικά με αυτό το θέμα, γεγονός που επηρεάζει τη μάθηση και την ανάπτυξή τους. Σύμφωνα με πανεπιστημιακές έρευνες, υπάρχουν τρεις τύποι προκλήσεων:

1. αυτές που σχετίζονται με τη διαδικασία της μετανάστευσης (π.χ. η εγκατάλειψη της πατρίδας, η αναγκαστική εκμάθηση μιας νέας γλώσσας, η προσαρμογή σε νέους κανόνες και σχολικά περιβάλλοντα, κλπ. Και η επίδραση αυτών των στρεσογόνων παραγόντων στην ευημερία των μεταναστών/τριών μαθητών/τριών) (Hamilton, 2013),
2. αυτές που σχετίζονται με το γενικότερο κοινωνικοοικονομικό και πολιτικό πλαίσιο (π.χ. πολιτικές που επηρεάζουν τη διάθεση πόρων στα εκπαιδευτικά συστήματα και τα σχολεία για την προώθηση της ένταξης, καθώς και πολιτικές που προωθούν την ένταξη και την ισότητα γενικότερα) (Sinkkonen & Kytälä, 2014) και
3. αυτές που σχετίζονται με τη συμμετοχή των μαθητών/τριών στην εκπαίδευση, όπως: περιορισμένη αρχική αξιολόγηση, η οποία δεν λαμβάνει πάντοτε υπόψη τις εκπαιδευτικές, καθώς και τις μη εκπαιδευτικές πτυχές (π.χ. κοινωνικά, συναισθηματικά και θέματα υγείας), τοποθέτηση σε λανθασμένο εκπαιδευτικό επίπεδο, γλωσσική διδασκαλία που δεν είναι προσαρμοσμένη στις ανάγκες των μαθητών/τριών με διαφορετική μητρική γλώσσα, ανεπαρκής μαθησιακή υποστήριξη και έλλειψη κοινωνικής και συναισθηματικής υποστήριξης, εκπαιδευτικοί που δεν λαμβάνουν κατάλληλη εκπαίδευση ή/και δεν υποστηρίζονται στην αντιμετώπιση της διαφορετικότητας στην τάξη, ανεπαρκής συνεργασία σχολείου-οικογένειας και έλλειψη χρηματοδότησης για την παροχή υποστήριξης (Reakes, 2007- Hamilton, 2013- Nilsson & Axelsson, 2013- Trasberg & Kond, 2017).

Η μικρής κλίμακας έρευνά του έργου PASSAGE έδειξε ότι τα δεδομένα αυτά ισχύουν, είναι κοινά στις χώρες των εταίρων και κάθε χώρα καταβάλλει τη δική της προσπάθεια για να αντιμετωπίσει αυτές τις προκλήσεις. Η παρούσα έκθεση συστάσεων χάραξης πολιτικής αποτελεί μια κοινή προσπάθεια των εταίρων του έργου PASSAGE. Πρόκειται για συστάσεις πολιτικής στη μορφή κατευθυντήριων οδηγιών που απευθύνονται σε υπεύθυνους χάραξης πολιτικής τόσο σε σχολικό όσο και σε ευρύτερο επίπεδο σχετικά με τη διασφάλιση του συμφέροντος των παιδιών με μεταναστευτικό ή προσφυγικό υπόβαθρο στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, και της πλήρους ένταξής τους στην τοπική κοινωνία. Η έκθεση θα σταλεί σε υπεύθυνους χάραξης πολιτικής των χωρών υλοποίησης του έργου, καθώς και σε ευρωπαϊκό επίπεδο ως μέρος της διάδοσης των αποτελεσμάτων του έργου.

Βιβλιογραφία

Banks, J.A. (1993). Multicultural education: Development, dimensions, and challenges. *Phi Delta Kappan*, 22-28.

Barbino, F. & Comotto, L. (2021). *National PASSAGE Ecosystem of Needs, Practices Target Groups, Stakeholders and Mode of Work Report*. Retrieved October 14, 2021 from https://passageproject.eu/wp-content/uploads/resources/O1.2.Passage%20National%20Report_Italy.pdf

Casa do Professor (2021) - *PASSAGE Project Training Course How to Welcome Migrant and Refugee Students in my classroom*. Retrieved October 20, 2022 <https://lms.casa-do-professor.com/course/index.php?categoryid=6>

Casa do Professor (2021). *National PASSAGE Ecosystem of Needs, Practices Target Groups, Stakeholders and Mode of Work Report*. National Report-Portugal. Retrieved October 14, 2022 from https://passageproject.eu/wp-content/uploads/resources/O1.2.Passage%20National%20Report_Portugal.pdf

Casa do Professor (2021). *State of the Art and Gap Analysis - Data Collection and Analysis in Portugal Output 1.2. National PASSAGE Ecosystem of Needs, Practices Target Groups, Stakeholders and Mode of Work Report*. National Report – Portugal. Retrieved October 20, 2022 from https://passageproject.eu/wp-content/uploads/resources/O1.2.Passage%20National%20Report_Portugal.pdf

Centre for Multicultural Youth, *Opening the school gate: engaging migrant and refugee families*. A resource for Victorian schools, Melbourne, 2015. Retrieved October 5, 2021 from

https://www.cmy.net.au/wp-content/uploads/2019/11/Opening-the-School-Gate_Victorian-Schools_2016-1.pdf

Council of Europe (2022). *Council of Europe tools to help those providing language support to refugees arriving from Ukraine*. Retrieved October 20, 2022 from <https://www.coe.int/en/web/language-support-for-adult-refugees/language-support-to-children>

Chiara Manzoni and Heather Rolfe, *How schools are integrating new migrant pupils and their families*, National Institute of Economic and Social Research, London, 2019. Retrieved October 5, 2021 from <https://www.niesr.ac.uk/wp-content/uploads/2021/10/MigrantChildrenIntegrationFinalReport.pdf>

Dermish, M., Stock, A. (2021). *Teaching about refugees: Guide for Teachers*. UNHCR: The UN Refugee Agency. Retrieved October 14, 2022 from <https://www.unhcr.org/618bc1d64.pdf#zoom=95>

Eascrifiend. *Five ways your school can support multilingualism*. In www.onraisingbilingualchildren.com. Retrieved October 20, 2022 from <https://onraisingbilingualchildren.com/2014/07/18/five-ways-your-school-can-support-multilingualism/>

Education International. (2018). *Toolkit: Promoting integration of migrants and refugees in and through education*. Retrieved October 14, 2022, from https://issuu.com/educationinternational/docs/toolkit.en_interactif

European Commission (2019). Report of the Peer Counselling Group for the integration of students with migrant backgrounds in the Cypriot education system. European Commission. [Peer counselling integration of migrant students final report.pdf \(pi.ac.cy\)](#)

European Commission/EACEA/Eurydice, 2019. *Integrating Students from Migrant Backgrounds into Schools in Europe: National Policies and Measures*. Eurydice Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

European Parliament. (2010a). European Parliament resolution of 2 April 2009 on educating the children of migrants (2008/2328(INI)). *Official Journal of the EU*, C 137 E, 1-5. Retrieved February 16, 2011, from <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:137E:0001:0005:EN:PDF>

Global Education Monitoring Report Team, 2020 International Task Force on Teachers for Education 2030, "Inclusive Teaching: Preparing all Teachers to Teach all Students", p.1

Gobbo F. Cultural Intersections: The Life Story of a Roma Cultural Mediator. *European Educational Research Journal*. 2004;3(3):626-641. doi:[10.2304/eej.2004.3.3.6](https://doi.org/10.2304/eej.2004.3.3.6)

Hamilton, P.L., 2013. It's not all about academic achievement: Supporting the social and emotional needs of migrant worker children. *Pastoral Care in Education*, 31(2), pp. 173-190.

How to Support Immigrant Students and Families Strategies for Schools and Early Childhood Programs, Published by Colorín Colorado, December 2018. Retrieved October 5, 2021 from: <https://www.colorincolorado.org/immigration/guide>

Jaunimo karjeros centras. (2021). *National PASSAGE Ecosystem of Needs, Practices Target Groups, Stakeholders and Mode of Work Report*. National Report-Lithuania. Retrieved October 14, 2022 from

https://passageproject.eu/wp-content/uploads/resources/O1.2.Passage%20National%20Report_Lithuania.pdf

Joint Ministerial Decision no 180647/ΓΔ4/2016 - *Establishment, organization, operation, coordination and training program of the Reception Facilities for Refugee Education (DYEP), criteria and staffing process of these structures*, Greek Gazette 3502/2016/B/31-10-2016. Retrieved October 12, 2022 from: http://www.et.gr/ids-nph/search/pdfViewerForm.html?args=5C7QrtC22wFHp_31M9ESQXdtvSoClrL8kjrMFdNWp0nnMRVjyf nPUeJlnJ48_97uHrMts-zFzeyCiBSQOpYnTy36MacmUFCx2ppFvBej56Mmc8Qdb8ZfRjQZnslAdk8Lv_e6czmhEembNmZCMxLMte8GaCS8pxiZaJJ0TVMIol-8atAoZAK-8H_FFR2N3a

Joint Research Centre (2022). *Teaching the teachers: Good practices to inspire educators in intercultural settings*. Retrieved October 17, 2022 from https://joint-research-centre.ec.europa.eu/jrc-news/teaching-teachers-good-practices-inspire-educators-intercultural-settings-2022-05-25_en

Ljudska univerza Ptuj. (2021). *National PASSAGE Ecosystem of Needs, Practices Target Groups, Stakeholders and Mode of Work Report*. National Report-Slovenia. Retrieved October 14, 2022 from https://passageproject.eu/wp-content/uploads/resources/O1.2.Passage%20National%20Report_Slovenia.pdf

Laetitia Bedeker & Ilse Feinauer (2006) The translator as cultural mediator, *Southern African Linguistics and Applied Language Studies*, 24:2, 133-141, DOI: [10.2989/16073610609486412](https://doi.org/10.2989/16073610609486412)

Ljudska univerza Ptuj. (2021). *Transnational PASSAGE Ecosystem of Needs, Practices Target Groups, Stakeholders and Mode of Work Report*. Retrieved October 17, 2022 from <https://passageproject.eu/wp-content/uploads/resources/O1.4.Passage%20Transnational%20Report.pdf>

Manning, M. Lee (1994). *Celebrating Diversity: Multicultural Education in Middle Level Schools*. National Middle School Association, Columbus, OH. ISBN-1-56090-089-X, <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED397177.pdf>

Μαύρου, Ι. και Καδιανάκη Ει. (2018). Ο διαμεσολαβητής γονέας και ο ρόλος του. Στο: Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, Οδηγός για γονείς-διαμεσολαβητές (σ. 52-79). Λευκωσία: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου. Retrieved November 21, 2021 from [ODIGOSDIAMESOLAVITON.pdf \(pi.ac.cy\)](https://www.pi.ac.cy/ODIGOSDIAMESOLAVITON.pdf)

Menken, K. (2008). *Language Policy Recommendations for Policymakers and Educators*. In www.colorincolorado.org. Retrieved October 20, 2022 from <https://www.colorincolorado.org/article/language-policy-recommendations-policymakers-and-educators>

Μητρώο Εκπαιδευμένων Διαπολιτισμικών Διαμεσολαβητών (2017) Διαπολιτισμική μεσολάβηση: Τι είναι η διαπολιτισμική μεσολάβηση; Retrieved September 4, 2022 from <http://www.intermediation.gr/?q=el/node/1>

Migrant Integration Policy Index. (2020). *Education*. Retrieved October 17, 2022 from <https://www.mipex.eu/education>

Mitakidou, S., Tressou, E. (2005, May). *Stories from a Greek Reception Class: An Integrated Curriculum Approach Aristotle University of Thessaloniki, Greece*. Retrieved October 20, 2022 from <http://www.lingref.com/isb/4/129ISB4.PDF>

NESSE. (2008). *Education and Migration. Strategies for integrating migrant children in European schools and societies : a synthesis of research findings for policy-makers European Commission – NESSE 2008*. Retrieved November 12, 2022, from: http://www.nesse.fr/nesse/nesse_top/tasks

Nilsson, J., Axelsson, M., 2013. "Welcome to Sweden...": Newly arrived students' experiences on pedagogical and social provision in introductory and regular classes. *International Electronic Journal of Elementary Education*, 6(1), pp. 137-164.

OECD (2006). *Policies and Practices to Help Immigrant Students Attain Proficiency in the Language of Instruction*, in *Where Immigrant Students Succeed: A Comparative Review of Performance and Engagement in PISA 2003*, OECD Publishing, Paris. DOI: Retrieved November 12, 2022 from: <https://doi.org/10.1787/9789264023611-7-en>

OECD (2010) *OECD Reviews of Migrant Education. Closing the Gap for Immigrant Students. Policies, Practices and Performance*. Paris: OECD. Retrieved November 12, 2022 from <http://www.oecd.org/bookshop/>

Open Society Institute. (2007a). *Equal Access to Quality Education for Roma. Volume 1*. Retrieved February 24, 2011, from http://www.soros.org/initiatives/roma/articles_publications/publications/equal_20070329/2roma_20070329.pdf

Passage Project (2021). *EU PASSAGE Report Output 1.3. EU PASSAGE Ecosystem of Needs, Practices Target Groups, Stakeholders and Mode of Work Report*. Retrieved October 20, 2022 from <https://passageproject.eu/wp-content/uploads/resources/O1.3.EU%20Passage%20Report.pdf>

Passage Project (2022). *How to create and sustain culturally sensitive and inclusive school systems and inclusive school systems that foster educational integration*. Toolkit for school leaders and teachers. Retrieved October 17, 2022 from <https://passageproject.eu/resources/>

Πιτζιολή, Μ. (2020). Οδηγός υποδοχής και ένταξης μαθητών και μαθητριών με μεταναστευτική βιογραφία στα σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης της Κύπρου. Retrieved on 4/9/2022 from [ODIGOS YPODOXIS METASTEFTIKI web.pdf \(pi.ac.cy\)](https://odigos.ypodoxis.metastefiki.pi.ac.cy)

Reakes, A., 2007. The education of asylum seekers: Some UK case studies. *Research in Education*, 77(1), pp. 92-107.

Saskatchewan, 2019 "Module 2: Fostering Inclusion – Understanding the Classroom Teacher’s Role", pp. 2-5

Scott, R. (2021, October). *How schools can support the language needs of refugees from Afghanistan*. Retrieved October 20, 2022 from <https://www.bell-foundation.org.uk/news/blog-how-schools-can-support-the-language-needs-of-refugees-from-afghanistan/>

Siarova, H. & Tudjman, T. (2018). *Developing teachers' capacity to deal with diversity*. Sirius Policy Brief. Retrieved October 17, 2022 from <https://www.sirius-migrationeducation.org/wp-content/uploads/2018/12/Policy-brief-Developing-teachers%E2%80%99-capacity-to-deal-with-diversity.pdf>

Sinkkonen, H.-M., Kyttälä, M., 2014. Experiences of Finnish teachers working with immigrant students. *European Journal of Special Needs Education*, 29(2), pp. 167-183.

Symplexis. (2021). *National PASSAGE Ecosystem of Needs, Practices Target Groups, Stakeholders and Mode of Work Report*. National Report-Greece. Retrieved October 12, 2022, from https://passageproject.eu/wp-content/uploads/resources/O1.2.Passage%20National%20Report_Greece.pdf

Train Intercultural Mediators for a Multicultural Europe (TIME) (2015) Research Report on Intercultural Mediation for Immigrants in Greece. Hellenic Open University; Olympic Training and Consulting Ltd. Retrieved November 21, 202, from www.olympiakokek.gr

The Greek Ombudsman. (2016). *Rights of children on the move in Greece – Six Month Report, July to December 2016*. Retrieved October 12, 2022, from: <https://www.synigoros.gr/resources/20170420-ekthesi-mixanimos.pdf>

The Greek Ombudsman. (2018). *Rights of children on the move in Greece – Annual Report 2018*. Retrieved October 11, 2022: <https://www.synigoros.gr/resources/docs/ee2018-kdp-dikaiom-paid-metakin.pdf>

The Greek Ombudsman. (2021). *Educational integration of children living in Structures and Reception and Identification Centers of the Ministry of Immigration & Asylum*. Retrieved October 11, 2022, from <https://www.synigoros.gr/resources/docs/20210420-porisma.pdf>

Trasberg, K., Kond, J., 2017. Teaching new immigrants in Estonian schools – Challenges for a support network. *Acta Paedagogica Vilnensia*, 38, pp. 90-100.

UNESCO website (March 27- Last update: 21 April 2022). *Poland's education responses to the influx of Ukrainian students*. Retrieved October 20, 2022 from <https://www.unesco.org/en/articles/polands-education-responses-influx-ukrainian-students>

UNHCR. (2019, August 29). *Η πλειοψηφία των παιδιών προσφύγων στα ελληνικά νησιά δεν πηγαίνουν σχολείο [The majority of children refugees on the Greek islands do not go to school]*. UNHCR Greece. Retrieved October 12, 2022, from: <https://www.unhcr.org/gr/12714-paidia-prosfyges-den-pigainoyn-sholeio.html>

UNHCR. (2021). *UNHCR Greece: Factsheet December 2020*. Retrieved October 11, 2022, from <https://data2.unhcr.org/en/documents/details/84481>

Χατζησωτηρίου, Χρ. (2011) “Έρποντας” προς τη διαπολιτισμικότητα: Από τη μονοπολιτισμική πολιτική στο συμπεριληπτικό σχολείο. Στο Αγγελίδης, Π. (Επιμ). Παιδαγωγικές της συμπερίληψης. Αθήνα: Διάδραση

Banks, J.A. (1993). Multicultural education: Development, dimensions, and challenges. *Phi Delta Kappan*, 22-28.

Barbino, F. & Comotto, L. (2021). *National PASSAGE Ecosystem of Needs, Practices Target Groups, Stakeholders and Mode of Work Report*. Retrieved October 14, 2021 from [https://passageproject.eu/wp-content/uploads/resources/O1.2.Passage%20National%20Report Italy.pdf](https://passageproject.eu/wp-content/uploads/resources/O1.2.Passage%20National%20Report%20Italy.pdf)

Casa do Professor (2021) - *PASSAGE Project Training Course How to Welcome Migrant and Refugee Students in my classroom*. Retrieved October 20, 2022 <https://lms.casa-do-professor.com/course/index.php?categoryid=6>

Casa do Professor (2021). *National PASSAGE Ecosystem of Needs, Practices Target Groups, Stakeholders and Mode of Work Report*. National Report-Portugal. Retrieved October 14, 2022 from [https://passageproject.eu/wp-content/uploads/resources/O1.2.Passage%20National%20Report Portugal.pdf](https://passageproject.eu/wp-content/uploads/resources/O1.2.Passage%20National%20Report%20Portugal.pdf)

Casa do Professor (2021). *State of the Art and Gap Analysis - Data Collection and Analysis in Portugal Output 1.2. National PASSAGE Ecosystem of Needs, Practices Target Groups, Stakeholders and Mode of Work Report*. National Report – Portugal. Retrieved October 20, 2022 from [https://passageproject.eu/wp-content/uploads/resources/O1.2.Passage%20National%20Report Portugal.pdf](https://passageproject.eu/wp-content/uploads/resources/O1.2.Passage%20National%20Report%20Portugal.pdf)

Centre for Multicultural Youth, *Opening the school gate: engaging migrant and refugee families*. A resource for Victorian schools, Melbourne, 2015. Retrieved October 5, 2021 from [https://www.cmy.net.au/wp-content/uploads/2019/11/Opening-the-School-Gate Victorian-Schools_2016-1.pdf](https://www.cmy.net.au/wp-content/uploads/2019/11/Opening-the-School-Gate_Victorian-Schools_2016-1.pdf)

Council of Europe (2022). *Council of Europe tools to help those providing language support to refugees arriving from Ukraine*. Retrieved October 20, 2022 from <https://www.coe.int/en/web/language-support-for-adult-refugees/language-support-to-children>

Chiara Manzoni and Heather Rolfe, *How schools are integrating new migrant pupils and their families*, National Institute of Economic and Social Research, London, 2019. Retrieved October 5, 2021 from <https://www.niesr.ac.uk/wp-content/uploads/2021/10/MigrantChildrenIntegrationFinalReport.pdf>

Dermish, M., Stock, A. (2021). *Teaching about refugees: Guide for Teachers*. UNHCR: The UN Refugee Agency. Retrieved October 14, 2022 from <https://www.unhcr.org/618bc1d64.pdf#zoom=95>

Eascrifield. *Five ways your school can support multilingualism*. In www.onraisingbilingualchildren.com. Retrieved October 20, 2022 from <https://onraisingbilingualchildren.com/2014/07/18/five-ways-your-school-can-support-multilingualism/>

Education International. (2018). *Toolkit: Promoting integration of migrants and refugees in and through education*. Retrieved October 14, 2022, from https://issuu.com/educationinternational/docs/toolkit.en_interactif

European Commission (2019). Report of the Peer Counselling Group for the integration of students with migrant backgrounds in the Cypriot education system. European Commission. [Peer counselling integration of migrant students final report.pdf \(pi.ac.cy\)](#)

European Commission/EACEA/Eurydice, 2019. Integrating Students from Migrant Backgrounds into Schools in Europe: National Policies and Measures. Eurydice Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

European Parliament. (2010a). European Parliament resolution of 2 April 2009 on educating the children of migrants (2008/2328(INI)). *Official Journal of the EU*, C 137 E, 1-5. Retrieved February 16, 2011, from <https://eur-lex.europa.eu/Lex%20UriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:137E:0001:0005:EN:PDF>

Global Education Monitoring Report Team, 2020 International Task Force on Teachers for Education 2030, "Inclusive Teaching: Preparing all Teachers to Teach all Students", p.1

Gobbo F. Cultural Intersections: The Life Story of a Roma Cultural Mediator. *European Educational Research Journal*. 2004;3(3):626-641. doi:[10.2304/eej.2004.3.3.6](https://doi.org/10.2304/eej.2004.3.3.6)

Hamilton, P.L., 2013. It's not all about academic achievement: Supporting the social and emotional needs of migrant worker children. *Pastoral Care in Education*, 31(2), pp. 173-190.

How to Support Immigrant Students and Families Strategies for Schools and Early Childhood Programs, Published by Colorín Colorado, December 2018. Retrieved October 5, 2021 from: <https://www.colorincolorado.org/immigration/guide>

Jaunimo karjeros centras. (2021). *National PASSAGE Ecosystem of Needs, Practices Target Groups, Stakeholders and Mode of Work Report*. National Report-Lithuania. Retrieved October 14, 2022 from https://passageproject.eu/wp-content/uploads/resources/O1.2.Passage%20National%20Report_Lithuania.pdf

Joint Ministerial Decision no 180647/ΓΔ4/2016 - *Establishment, organization, operation, coordination and training program of the Reception Facilities for Refugee Education (DYEP), criteria and staffing process of these structures*, *Greek Gazette* 3502/2016/B/31-10-2016. Retrieved October 12, 2022 from: http://www.et.gr/ids-nph/search/pdfViewerForm.html?args=5C7QrtC22wFHp_31M9ESQXdtvSoClrL8kjrMFdNWp0nnMRVjyf_nPUeJlnJ48_97uHrMts-zFzeyCiBSQOpYnTy36MacmUFCx2ppFvBej56Mmc8Qdb8ZfRjQZnslAdk8Lv_e6czmhEembNmZCMxLMte8GaCS8pyxiZaJJ0TVMlOl-8atAoZak-8H_FFR2N3a

Joint Research Centre (2022). *Teaching the teachers: Good practices to inspire educators in intercultural settings*. Retrieved October 17, 2022 from https://joint-research-centre.ec.europa.eu/jrc-news/teaching-teachers-good-practices-inspire-educators-intercultural-settings-2022-05-25_en

Ljudska univerza Ptuj. (2021). *National PASSAGE Ecosystem of Needs, Practices Target Groups, Stakeholders and Mode of Work Report*. National Report-Slovenia. Retrieved October 14, 2022 from https://passageproject.eu/wp-content/uploads/resources/O1.2.Passage%20National%20Report_Slovenia.pdf

Laetitia Bedeker & Ilse Feinauer (2006) The translator as cultural mediator, *Southern African Linguistics and Applied Language Studies*, 24:2, 133-141, DOI: [10.2989/16073610609486412](https://doi.org/10.2989/16073610609486412)

Ljudska univerza Ptuj. (2021). *Transnational PASSAGE Ecosystem of Needs, Practices Target Groups, Stakeholders and Mode of Work Report*. Retrieved October 17, 2022 from <https://passageproject.eu/wp-content/uploads/resources/O1.4.Passage%20Transnational%20Report.pdf>

Manning, M. Lee (1994). Celebrating Diversity: Multicultural Education in Middle Level Schools. *National Middle School Association, Columbus, OH*. ISBN-1-56090-089-X, <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED397177.pdf>

Μαύρου, Ι. και Καδιανάκη Ει. (2018). Ο διαμεσολαβητής γονέας και ο ρόλος του. Στο: Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, Οδηγός για γονείς-διαμεσολαβητές (σ. 52-79). Λευκωσία: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου. Retrieved November 21, 2021 from [ODIGOSDIAMESOLAVITON.pdf \(pi.ac.cy\)](https://www.pi.ac.cy/ODIGOSDIAMESOLAVITON.pdf)

Menken, K. (2008). *Language Policy Recommendations for Policymakers and Educators*. In www.colorincolorado.org. Retrieved October 20, 2022 from <https://www.colorincolorado.org/article/language-policy-recommendations-policymakers-and-educators>

Μητρώο Εκπαιδευμένων Διαπολιτισμικών Διαμεσολαβητών (2017) Διαπολιτισμική μεσολάβηση: Τι είναι η διαπολιτισμική μεσολάβηση; Retrieved September 4, 2022 from <http://www.intermediation.gr/?q=el/node/1>

Migrant Integration Policy Index. (2020). *Education*. Retrieved October 17, 2022 from <https://www.mipex.eu/education>

Mitakidou, S., Tressou, E. (2005, May). *Stories from a Greek Reception Class: An Integrated Curriculum Approach* Aristotle University of Thessaloniki, Greece. Retrieved October 20, 2022 from <http://www.lingref.com/isb/4/129ISB4.PDF>

NESSE. (2008). Education and Migration. Strategies for integrating migrant children in European schools and societies : a synthesis of research findings for policy-makers European Commission – NESSE 2008. Retrieved November 12, 2022, from: http://www.nesse.fr/nesse/nesse_top/tasks

Nilsson, J., Axelsson, M., 2013. "Welcome to Sweden...": Newly arrived students' experiences on pedagogical and social provision in introductory and regular classes. *International Electronic Journal of Elementary Education*, 6(1), pp. 137-164.

OECD (2006). *Policies and Practices to Help Immigrant Students Attain Proficiency in the Language of Instruction*, in *Where Immigrant Students Succeed: A Comparative Review of Performance and Engagement in PISA 2003*, OECD Publishing, Paris. DOI: Retrieved November 12, 2022 from: <https://doi.org/10.1787/9789264023611-7-en>

OECD (2010) OECD Reviews of Migrant Education. Closing the Gap for Immigrant Students. Policies, Practices and Performance. Paris: OECD. Retrieved November 12, 2022 from <http://www.oecd.org/bookshop/>

Open Society Institute. (2007a). Equal Access to Quality Education for Roma. Volume 1. Retrieved February 24, 2011, from http://www.soros.org/initiatives/roma/articles_publications/publications/equal_20070329/2roma_20070329.pdf

Passage Project (2021). *EU PASSAGE Report Output 1.3. EU PASSAGE Ecosystem of Needs, Practices Target Groups, Stakeholders and Mode of Work Report*. Retrieved October 20, 2022 from <https://passageproject.eu/wp-content/uploads/resources/O1.3.EU%20Passage%20Report.pdf>

Passage Project (2022). *How to create and sustain culturally sensitive and inclusive school systems and inclusive school systems that foster educational integration*. Toolkit for school leaders and teachers. Retrieved October 17, 2022 from <https://passageproject.eu/resources/>

Πιτζιολή, Μ. (2020). Οδηγός υποδοχής και ένταξης μαθητών και μαθητριών με μεταναστευτική βιογραφία στα σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης της Κύπρου. Retrieved on 4/9/2022 from ODIGOS_YPODOXIS_METASTEFTIKI_web.pdf (pi.ac.cy)

Reakes, A., 2007. The education of asylum seekers: Some UK case studies. *Research in Education*, 77(1), pp. 92-107.

Saskatchewan, 2019 "Module 2: Fostering Inclusion – Understanding the Classroom Teacher’s Role", pp. 2-5

Scott, R. (2021, October). *How schools can support the language needs of refugees from Afghanistan*. Retrieved October 20, 2022 from <https://www.bell-foundation.org.uk/news/blog-how-schools-can-support-the-language-needs-of-refugees-from-afghanistan/>

Siarova, H. & Tadjman, T. (2018). *Developing teachers’ capacity to deal with diversity*. Sirius Policy Brief. Retrieved October 17, 2022 from <https://www.sirius-migrationeducation.org/wp-content/uploads/2018/12/Policy-brief-Developing-teachers%E2%80%99-capacity-to-deal-with-diversity.pdf>

Sinkkonen, H.-M., Kytälä, M., 2014. Experiences of Finnish teachers working with immigrant students. *European Journal of Special Needs Education*, 29(2), pp. 167-183.

Symplexis. (2021). *National PASSAGE Ecosystem of Needs, Practices Target Groups, Stakeholders and Mode of Work Report*. National Report-Greece. Retrieved October 12, 2022, from https://passageproject.eu/wp-content/uploads/resources/O1.2.Passage%20National%20Report_Greece.pdf

Train Intercultural Mediators for a Multicultural Europe (TIME) (2015) Research Report on Intercultural Mediation for Immigrants in Greece. Hellenic Open University; Olympic Training and Consulting Ltd. Retrieved November 21, 2022, from www.olympiakokek.gr

The Greek Ombudsman. (2016). *Rights of children on the move in Greece – Six Month Report, July to December 2016*. Retrieved October 12, 2022, from: <https://www.synigoros.gr/resources/20170420-ekthesi-mixanismos.pdf>

The Greek Ombudsman. (2018). *Rights of children on the move in Greece – Annual Report 2018*. Retrieved October 11, 2022: <https://www.synigoros.gr/resources/docs/ee2018-kdp-dikaiom-paid-pou-metakin.pdf>

The Greek Ombudsman. (2021). *Educational integration of children living in Structures and Reception and Identification Centers of the Ministry of Immigration & Asylum*. Retrieved October 11, 2022, from <https://www.synigoros.gr/resources/docs/20210420-porisma.pdf>

Trasberg, K., Kond, J., 2017. Teaching new immigrants in Estonian schools – Challenges for a support network. *Acta Paedagogica Vilnensia*, 38, pp. 90-100.

UNESCO website (March 27- Last update: 21 April 2022). *Poland's education responses to the influx of Ukrainian students*. Retrieved October 20, 2022 from <https://www.unesco.org/en/articles/polands-education-responses-influx-ukrainian-students>

UNHCR. (2019, August 29). *Η πλειοψηφία των παιδιών προσφύγων στα ελληνικά νησιά δεν πηγαίνουν σχολείο [The majority of children refugees on the Greek islands do not go to school]*. UNHCR Greece. Retrieved October 12, 2022, from: <https://www.unhcr.org/gr/12714-paidia-prosfyges-den-pigainoyn-sholeio.html>

UNHCR. (2021). *UNHCR Greece: Factsheet December 2020*. Retrieved October 11, 2022, from <https://data2.unhcr.org/en/documents/details/84481>

Χατζησωτηρίου, Χρ. (2011) "Ερποντας" προς τη διαπολιτισμικότητα: Από τη μονοπολιτισμική πολιτική στο συμπεριληπτικό σχολείο. Στο Αγγελίδης, Π. (Επιμ). Παιδαγωγικές της συμπερίληψης. Αθήνα: Διάδραση

Ιστοσελίδες

<https://gpseducation.oecd.org/revieweducationpolicies/#!node=41727&filter=all>

<https://thenext100.org/our-voices-our-policy-recommendations-of-immigrant-parents/>

<https://blog.advancementcourses.com/articles/diverse-teachers/>

<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=86>

https://reform-support.ec.europa.eu/what-we-do/skills-education-and-training_en

<https://www.edu.gov.mb.ca/k12/docs/policy/multic/>